

ת"פ 62157/12/16 - פרקליטות מחוז צפון- פלילי נגד אליונורה טפליצקי

בית משפט השלום בקריית שמונה

ת"פ 62157-12-16 פרקליטות מחוז צפון- פלילי נ' טפליצקי
בפני כבוד השופטת רות שפילברג כהן

בעניין: פרקליטות מחוז צפון- פלילי

המאשימה

נגד

אליונורה טפליצקי

הנאשמים

הכרעת דין

כתב האישום ורקע

1. נגד הנאשמת, אליאונורה (אלה) טפליצקי, הוגש ביום 29/12/16 כתב אישום (אשר תוקן בהמשך), המייחס לה גניבה בידי עובד, עבירה על פי סעיף 391 לחוק העונשין.

בהתאם למפורט בכתב האישום, הנאשמת עבדה במשך השנים 2005-2014 כמדריכה שיקומית בחברה בשם "דרך הלב" העוסקת במתן שירותי שיקום לנפגעי נפש ומספקת מדריכים שיקומיים.

בשנים 2005 עד 2014, שימשה הנאשמת, מטעם חברת "דרך הלב", כמדריכה שיקומית של מ"ס (להלן: "המתלון"), יליד 1944.

כתב האישום פירט כי מדריך שיקומי נותן למשתקם סיוע בתפקודי החיים, ומעניק עזרה בתפקוד בבית, לרבות ניקיון ובישול, עזרה בקשר עם המוסדות השונים, עזרה בתעסוקה ועוד, ולצורך כך מגיע את בית המשתקם מספר פעמים בשבוע למספר שעות.

נטען כי מתוקף תפקידה ומעורבותה בחייו של המתלון, רכשה הנאשמת את אמונו, הייתה בת בית בביתו, הייתה בקיאה בחייו האישיים, באורחות ובמאורעות חייו.

על רקע זה, נטען כי במהלך תקופת העסקתה, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, ביקש המתלון פעם אחת בלבד מהנאשמת שתמשיך עבורו כספים, לקראת נסיעה לחו"ל, וכדי שתחליף את הכסף לדולרים, ולצורך כך

נתן לנאשמת את הקוד הסודי של כרטיסו.

במהלך תקופת העסקתה כמדריכה שיקומית של המתלון, נהגה הנאשמת באופן קבוע לקחת את כרטיס האשראי שלו, ללא הסכמתו, ולמשוך באמצעות כרטיס האשראי, במכשירי כספומט, סכומי כסף מחשבון הבנק של המתלון, אותם נטלה לעצמה לשימושה האישי ללא הסכמת המתלון וללא ידיעתו.

עוד צויין, כי במסגרת עבודתה אצל המתלון, היה המתלון נעזר בנאשמת לצורך כניסה לחשבון הבנק שלו באתר האינטרנט וצפייה בפעולות החשבון שלו. נטען כי הנאשמת, אשר המתלון היה תלוי בה בכניסה ובצפייה בחשבון, ניצלה זאת כדי להסתיר מהמתלון את המשיכות שעשתה בעצמה, וכך יכלה להמשיך במעשיה שנים רבות ללא הפרעה.

2. כתב האישום כולל טבלה, בה פורטו פרטיות של 70 משיכות מזומן, מהשנים 2007 עד 2014,

אשר מיוחסות לנאשמת, ואשר על פי הטענה היא משכה ללא רשות מחשבון הבנק של המתלון שמספרו 477820 בבנק הפועלים סניף קרית שמונה, מס' 718.

הטבלה תצורף כנספח להכרעת הדין (להלן: "**טבלת כתב האישום**"), ולמען הנוחות מצאתי להוסיף לצד המשיכות, המסודרות בטבלה באופן כרונולוגי, מספור מ' עד 70.

סך כל המשיכות המיוחסות למתלון מסתכם, על פי הטבלה המצורפת לכתב האישום ב־146,000 ₪, (נפלה טעות בחישוב והסכום הנכון הוא 145,000 ₪) אשר הנאשמת מואשמת בגניבתם מידי המתלון.

המענה לכתב האישום ויריעת המחלוקת

3. ביום 26.10.17 (עמ' 13) ניתן מענה לכתב האישום, ועיקרו בכך שהנאשמת הכחישה את הגניבה. לטענתה, **אכן, במקרים רבים ביצעה משיכות מזומן באמצעות כרטיסו של המתלון**, ואולם הדבר היה **בכל המקרים לבקשתו של המתלון, והכסף תמיד הועבר לידי**. הנאשמת מסרה, כי מעולם לא לקחה את כרטיס המשיכה ללא אישורו של המתלון או ללא ידיעתו. בתגובתה, הסתייגה הנאשמת לגבי הנטען בכתב האישום באשר למהות יחסיה עם המתלון, והכחישה באופן כללי כי ניצלה את האמון שניתן לה, לשם גניבה, אף הכחישה את שפורט לגבי הסוואת מעשיה בעת שהמתלון עקב בעזרתה אחר ניהול חשבונו באינטרנט.

בהתייחסה לטבלת כתב האישום, הנאשמת לא אישרה שמשכה את כל 70 משיכות המזומן שפורטו, וציינה כי **משכה רק את חלקן**.

ככל שהדבר נוגע לסעיף האישום המיוחס - גניבה בידי עובד - הנאשמת טענה כי לא התקיימו בינה לבין המתלון יחסי עובד מעביד, בהיותה עובדת שכירה בחברת "דרך הלב", ולא עובדת של המתלון, וכי לכן הסעיף אינו הולם את המיוחס לה.

לא הייתה מחלוקת על כך שהנאשמת שימשה למתלונן כמדריכה שיקומית במשך תקופה המתקרבת לתשע שנים, וכי ברובן סייעה לו, בפגישות שנערכו בהיקף של שש שעות שבועיות.

המחלוקת, הנה אפוא בטענת האישום כי משיכות מזומן רבות מחשבונו של המתלונן, אשר הנאשמת משכה, ואשר היא אינה מתכחשת למשיכתן, **בוצעו בדרך של גניבה, ללא ידיעת המתלונן וללא אישורו**. נקודות נוספות הטענות הכרעה הן **בהיקף סכומי המשיכה**, שכן הנאשמת אישרה כי משכה רק חלק מהמשיכות שיוחסו לה, **ובסוגיית הסעיף העונשי המיוחס**.

עדים וראיות

4. במהלך שמיעתו של תיק זה, שנשמע לאורך תקופה ממושכת, העידו מטעם המאשימה עדים, בראשם המתלונן, מ"ס, אשר העיד על פני מספר ישיבות. עוד העידו שתי בנותיו של מ"ס, מרים ונעמי, וכן עובדות מטעם חברת "דרך הלב", מנהלת החברה, ושתי עובדות סוציאליות שעבדו עם הנאשמת וטיפלו במתלונן יחד עמה במהלך שנות עבודתה עמו. העידו גם שני רופאים, נוירולוג ופסיכיאטרית, אשר טיפלו במתלונן לאורך שנים ארוכות. העידו מספר חוקרי משטרה, לגבי פעולות שנעשו בחקירת התלונה, וכן עדים שביצעו פעולות לגבי מצלמות ממכשיר כספומט בקצרין (עובד הבנק ואיש מקצוע טכני). הוגשו מוצגים רבים, אליהם אתייחס בהרחבה, בהם צילומים של הנאשמת מושכת כספים במכשיר כספומט בקצרין, וכן מסמכים מחברת "דרך הלב", חלקם רישומים אשר הנאשמת רשמה וניהלה, ובנוסף גם רשימות אשר המתלונן ניהל לאורך השנים ביומנים ובטבלאות.

5. מטעם הנאשמת העידה היא עצמה להגנתה. בנוסף, העידה מטעמה עובדת סוציאלית נוספת מחברת "דרך הלב". עוד נקרא מטעם ההגנה לעדות חוקר משטרה, אשר מראש היה ברשימת עדי התביעה, ובנוסף גם בתה של הנאשמת. עד הגנה נוסף היה פסיכיאטר, אשר ערך, לבקשת ההגנה, חו"ד מומחה לגבי המתלונן.

הכרעה ניתוח ומסקנות

6. לאחר ששמעתי את עדי הצדדים, עיינתי בראיות ובמוצגים, וקראתי את סיכומי הצדדים, שוכנעתי ללא ספק כי הנאשמת ביצעה את העבירות המיוחסות לה, וכי משכה ללא הרשאת המתלונן וללא ידיעתו כספים מחשבונו בהיקף ניכר ובסכומים הקרובים למפורט בכתב האישום. כפי שיפורט בהרחבה, מצאתי לתת אמון מלא בגרסתו של המתלונן, חרף טענות רבות, שהיוו את עיקר קו ההגנה, כי המתלונן אינו אמין וכי יש ספק בגרסתו, לאור ליקוייו ובשל מגבלות מהן הוא סובל. גרסתו של המתלונן, לפיה לא ידע על הסכומים שהנאשמת משכה שוב ושוב כספים מחשבונו, אשר משקלה רב, ואשר מצאתי כי היא אמינה מאד, נתמכה בראיות רבות ונחרצות, במרכזן שיטת רישום מפורטת שנוהלה על ידי המתלונן עצמו.

7. טענתה של הנאשמת, כי המתלונן ביקש ממנה לבצע עבורו משיכות מזומן רבות, כי היא עשתה כרצונה והעבירה לו כספים, וכי הואשמה על לא עוול בכפה בגניבתם, לא עוררה ספק באשמתה. גרסה זו נסתרה בעדויותיהם של אנשי הטיפול שהעידו מטעם התביעה, ואשר בעדותם סתרו את טענותיה של הנאשמת על כך

שגרסת המתלון אינה אמינה, אם בשל בעיות זיכרון שלו, או בשל סיבה אחרת.

8. גרסתה של הנאשמת נמצאה בלתי אמינה. לא נתתי אמון בגרסתה על כך שמשכה כסף רק באישור, וכי הכסף הועבר למתלון, ואין לי ספק כי גנבה הכספים שמשכה. ליקויי האמינות שבגרסתה הוסיפו למצע הראייתי, אשר היה גם כך איתן ומכריע, להרשעתה של הנאשמת. גם עדי ההגנה לא סייעו לעורר ספק, וכפי שיובהר, במקרים מסויימים אף חיזקו את טענות האישום, וסתרו את גרסת הנאשמת.

אביא להלן את נימוקי החלטתי, ואתייחס לנקודות שבמחלוקת ולמסלול ההכרעה בהן.

עדות המתלון

9. המתלון, מר מ"ס, יליד שנת 1944, תושב קצרין, עלה לישראל מארה"ב, גרוש ואב לשלושה ילדים בוגרים, בעברו מקיבוץ עין זיוון שבגולן. ילדיו של המתלון מתגוררים הרחק ממנו, בת אחת חיה בניו יורק ושני האחרים חיים במרכז הארץ, והמתלון מתגורר בגפו. בעת שהעיד לראשונה, בבית המשפט בקריית שמונה, היה המתלון בן 74. עדותו נשמעה על פני חמש ישיבות ארוכות, שנמשכו שעות רבות, ואשר ארבע מתוכן, למעט הראשונה, הוקדשו לחקירה נגדית מטעם ההגנה.

את תחושותיו לגבי הנאשמת סיכם המתלון במשפט האחרון בחקירתו הראשית:

"אכזבה, נתתי אמון במישהי והיא בגדה בי, זו בגידה" (עמ' 105 ש' 18).

10. בעדותו הארוכה עמד המתלון איתן על גרסתו, כי למעט פעם אחת לא ביקש מהנאשמת למשוך לו כספים, וכי לא ידע על המשיכות שביצעה, וממילא בוודאי לא קיבל ממנה את הכספים שמשכה מחשבון.

המתלון העיד, לגבי מצבו הרפואי, כי הוא חולה אפילפסיה, וכי יש לו "איזה נכות להסתדר עם הסביבה" (עמ' 88 ש' 1). המתלון מסר כי הוא מטופל על ידי נוירולוג, דר' טילביץ, ופסיכיאטרית, דר' בר צבי. לגבי הנאשמת, המתלון העיד כי זו סייעה לו במשך שנים, עוד כשגר בעין זיוון, ובהמשך כשעבר לקצרין. בדבר מהות תפקידה, העיד המתלון שהנאשמת "שמעה כל מה שהיה לו בלב" שימשה לו אוזן קשבת, בישלה איתו, נתנה לו מתכונים, ועזרה לו לבדוק את מצב חשבון באינטרנט, גם כשלא היה לו מחשב, אז היו יושבים על המחשב בביתה, ובביקורים בדירתו (עמ' 88).

יחסי הנאשמת והמתלון ותפקידי מדריכה שיקומית -

11. ראוי להקדיש יריעה קצרה, לתפקיד המדריכה השיקומית ולחברת "דרך הלב" שהעסיקה את הנאשמת בתפקידה עם המתלון- עניינים מוסכמים לגביהם למעשה אין מחלוקת, ואשר נדרשים כרקע לקביעת העובדות.

12. מעדותה של מנהלת חברת "דרך הלב", חברה לדיור כפרי מוגן, העובדת הסוציאלית פאני שמעי, נלמד כי החברה הוקמה על פי הוראותיו של חוק נפגעי נפש (הכוונה לחוק שיקום נכי נפש בקהילה - 2000), לשם הענקת שירותי שיקום לפגועי נפש, בהיקף שעות שנקבע על ידי משרד הבריאות או משרד הביטחון (עמ' 194). המתלונן נמצא זכאי לקבל שירותים ע"י משרד הבריאות, כשוועדה מטעם משרד הבריאות מחליטה אחת לשנה על שעות השיקום שניתנו למשתתף (עמ' 207 ש' 8). שירות השיקום ניתן בפועל על ידי מדרכת שיקום, ועל ידי עובד סוציאלי מפקח, במטרה לעמוד ביעדיה של תכנית שיקום שנבנית בחברה, ושמותאמת לכל משתתף. למדריך השיקום מעורבות גדולה מאד בחייו של המשתתף, שנעזר בהדרכה של המדריך לשם שיפור תפקודי חיים כגון היגיינה אישית, מיצוי זכויות, ניהול תקציב, וכד' (194 ש' 23).

13. על פי עדות המנהלת, עובדות סוציאליות מטעם החברה מפקחות על הליך השיקום, נפגשות עם המשתתף מדי פעם, נפגשות אף עם המדריכה השיקומית וממלאות דיווחים באמצעות "טופס הדרכת מדריך" (עמ' 195 ש' 28). ריכוזי טפסי הדרכת מדריך לנאשמת הוגשו וסומנו כמוצג ת/29.

14. ראיות שונות, ועדויות שהושמעו, הצטרפו לתמונה לפיה לנאשמת נוצר, במשך השנים, תפקיד משמעותי ומכריע בשגרתו של המתלונן, ומעורבותה בחייו הייתה דומיננטית, ונתפסה לרוב, עד לגילוי הפרשה, כחיובית ביותר, וככזו שתרמה רבות לשיקומו ולשיפור חייו. במשך כתשע שנים, הייתה הנאשמת נפגשת עם המתלונן כמדריכה שיקומית בהיקף של שש שעות שבועיות (גרסתה בעדותה עמ' 558, ש' 1),

כבר בחקירתה הראשונה במשטרה ביום 16/9/14 (ת/18) מסרה הנאשמת את הדברים הבאים על יחסיה עם המתלונן:

"היינו יותר ממדריך ומשתתף, היינו חברים, הוא היה בא לבית שלי, ומכיר את כל המשפחה שלי, הייתי אוספת עבורו בקבוקים והוא היה מחזיר אותם לסופר" (ת/18 ש' 202)

15. במכתבים רשמיים תקופתיים, אשר נכתבו על ידי העובדות הסוציאליות מחברת "דרך הלב" לרכז השיקום והדיור המוגן בצפון, לשם אישור תכנית שיקום שנתית, תיארה העו"ס מיכל פרידמן, אשר פיקחה על עבודתה של הנאשמת מטעם "דרך הלב" את עבודתה של הנאשמת, ואת תרומתה הרבה לשיקומו של המתלונן, בין היתר כך:

"אלה עובדת עם מ' כבר חמש שנים, מ' מאד מעריך אותה ומתאר את עצמו מוקף ב"אלה" - לנכדתו קוראים אלה, הוא מתגורר ברחוב "האלה" ומדריכה אותו אלה" (בת/37, מכתב מסוף שנת 2010)

העו"ס מיכל פרידמן העידה כי בין המתלונן לנאשמת הייתה מערכת יחסים טובה, כי הוא סמך עליה, וכי היא הקדישה למתלונן, שהיה לעדותה "אדם לא קל", עקשן וחסכן במידה קיצונית, זמן וסובלנות (עמ' 265 ש' 32)

16. בתו של המתלון, מרים, המתגוררת עם משפחתה בארה"ב, העידה כי בקשר טלפוני קבוע שניהלה עם אביה, למדה מדבריו שהנאשמת אהודה עליו, וכי הוא סומך עליה ואינו זקוק לסיוע נוסף בהתנהלותו, הודות לתרומתה של הנאשמת ולעזרתה (עדוטה עמ' 14).

17. דוגמא למידת המעורבות בחייו של המתלון, ולמידת השפעתה של הנאשמת על החלטותיו של המתלון, ניתן לראות בעדותה של מרים, אשר העידה (בחקירתה הנגדית) כי אחרי שילדה את בתה, ביקש אביה המתלון לבוא לבקרה ולשהות בביתה שבניו יורק. מרים, אשר בתה נולדה פגה רכה, שאושפזה בשל חשש לחייה, אישרה לשאלת הסנגורית כי חיפשה דרך עדינה, למנוע מאביה להגיע לביקור בתקופה שלאחר הלידה, ונעזרה לשם כך בנאשמת, ששוחחה עם המתלון, והשפיעה עליו לוותר על תכניות הנסיעה (עמ' 23 ש' 24).

18. ראוי לציין, בהמשך לדברים, כי הבת מרים העידה, כי אמנם הקשר של הנאשמת עם אביה היה קשר מבורך, וכי הנאשמת עזרה למתלון ביום יום, ואולם הייתה לה ולאחיה תחושה כי "זה קצת יותר מדי", וכי נוצרה אצלה הרגשה מסוימת של אי נוחות ודאגה, בשל חשש להשפעת יתר של הנאשמת על המתלון, ומעין "בידוד" שלו מילדיו, שנוצר כי המתלון הסתמך באופן בלעדי על הנאשמת בכל דבר, ולא נזקק לקשרים נוספים בנוסף לקשר איתה. תחושה זו התגברה, כשמרים פנתה בשלב מסוים לאביה בבקשה לסייע לה ברכישת דירה, ואז הבינה שהנאשמת מעורבת עמוקות בעניינים פיננסיים שלו. דבר זה לא מצא חן בעיני מרים, ובין היתר בגללו, ובגלל תחושות לא טובות כלפי הנאשמת, ויתרה מרים לדבריה, בסופו של דבר, על הסיוע הכספי, ולא קבלה מהמתלון כספים (עמ' 14 ש' ואילך 16). מצאתי את עדותה של מרים מהימנה, ודבריה עוררו את אמוני.

19. מהדברים שלעיל, ובעיקר מעדות ארוכה ומפורטת של הנאשמת עצמה, הובהר היטב כי מדובר בקשר רב שנים ומשמעותי של מדריכה עם משתתף בודד. שש השעות השבועיות שבהן שהתה הנאשמת עם המתלון לשם הדרכה שיקומית, היו, למעשה, קשר אנושי מרכזי, וכמעט יחידי, אשר המתלון ניהל. הנאשמת הייתה מדריכה מוערכת ומקצועית (עדוטה פאני שמעי עמ' 196), והותירה רושם, כפי שיפורט בהמשך, של אישה אינטליגנטית, נמרצת, בעלת תארים ויכולות. הנאשמת, קנתה בעולמו של המתלון תפקיד מרכזי ביותר, והוא כיבד אותה, נעזר בה ואף היה תלוי בה רגשית ותפקודית כדמות מסייעת וברת סמך, במיוחד לאור ליקוייו וקשייו, אשר גם אליהם אתייחס בהרחבה בהמשך.

20. מידת המעורבות היומיומית של הנאשמת בחייו של המתלון נלמדת גם מגיליונות מעקב, אשר הנאשמת הייתה מחויבת למלא על כל פגישה עם כל משתתף שבו טיפלה, ואשר הוגשו יחד (קלסר ת/6). הגם שמדובר לרוב רישומים מתומצתים, ניתן לראות נגיעה של הנאשמת בכל תחומי החיים - ניקיון, בישול, יחסים עם אנשים, ביקור אצל רופאים, דיור, תקלות ותיקונים, רכישת מוצרים, ניהול פיננסי ועוד.

21. אין מחלוקת כי מספר חודשים לפני פתיחת החקירה, עזבה הנאשמת את עבודתה בחברת "דרך הלב, מיוזמתה, לטובת עבודה חדשה במועצת קצרין.

עדות המתלונן - גילוי משיכות לא מוכרות, התרשמות והערכת מהימנות

22. המתלונן העיד כי בשלב מסוים, עובר להגשת תלונתו במשטרה, גילה שבוצעו בחשבונו משיכות "לא בסדר" אשר לא הוא עשה. לדבריו, גילה את המשיכות בתקופה שבה הנאשמת כבר לא עבדה איתו, יחד עם מדריכה שהחליפה אותה, ושישבה עמו על המחשב (לדבריו שמה של אותה מדריכה היה מיכל לוי - עמ' 91 ש' 27). המתלונן העיד שראה בדוחות הבנק משיכות גדולות וקרובות זו לזו, שנמשכו מהחשבון, ואשר הוא לא ידע עליהן ולא משך אותן, היות והוא נוהג למשוך מחשבונו רק סכומים קטנים, של 500 או 1000 ₪, אשר מספיקים לו לצרכיו (עמ' 90 ש' 14). את המשיכות שמבצע לצרכים שוטפים, עשה המתלונן לדבריו בדרך קבע בכספומט של בנק לאומי בקצרין, באמצעות קוד סודי אותו הוא זוכר (עמ' 97 ש' 4).

23. המתלונן מסר כי פעם אחת בלבד בעבר, במועד שלא היה זכור לו, ביקש מהנאשמת למשוך לו כסף בכספומט בטבריה, כדי לקנות לו מטבע זר, והיא עשתה זאת באמצעות כרטיס הכספומט שלו (עמ' 97 ש' 13). למעט אותה פעם יחידה, לא ביקש מהנאשמת מעולם למשוך לו כסף. המתלונן חזר על גרסתו, כי ביקש מהנאשמת למשוך לו כסף פעם אחת ויחידה, פעמים רבות מספור, כבר בעימות עם הנאשמת, שנעשה בעת החקירה המשטרתית (ת/19 ותמליל ת/19א), ובהמשך שוב ושוב, בתשובה לשאלות רבות וחוזרות על עצמן בחקירה הנגדית הממושכת שלו (לדוגמא - עמ' 115 ש' 29, עמ' 116 ש' 7, עמ' 122 ש' 18 שם אמר התייחס לאותה פעם יחידה בה ביקש מהנאשמת למשוך לו כסף כ "טעות שלי", שעליה שילם ביוקר, עמ' 142 ש' 11, שם אמר שאולי היו מקרים בהם משך כסף בעצמו והנאשמת עמדה מאחוריו, אבל לא היו מקרים שבהם הנאשמת משכה כספים והוא עמד מאחוריה, ועוד ועוד תשובות עקביות וזהות).

24. המתלונן העיד כי הנאשמת ידעה את המקום שבו הוא מחזיק את כרטיס האשראי שלו, בתוך תיק פאוך', שהיה ברשותו בעת העדות בביהמ"ש (עמ' 91 ש' 11), וכשנשאל בחקירתו הנגדית איך הגיע הכרטיס בכל פעם לידי הנאשמת, הגיב בציניות ואמר: "שאלה טובה", ואף מסר כי היו מקרים שלא היה מוצא את הכרטיס, ואז הנאשמת הייתה "שולפת" להפתעתו את הכרטיס כמו "קוסם שהוציא ארנבת מהכובע" (עמ' 102 ש' 20). מדבריו אלה עלה כי הבין רק בדיעבד שהנאשמת הייתה לוקחת את כרטיסו ללא רשות, לשם ביצוע משיכות המזומן.

25. המתלונן העיד כי נהג למשוך לעצמו כסף מזומן כפי צרכיו, בכספומט של בנק לאומי בקצרין, וכי צרכיו אינם רבים, ומסתכמים בכ-1000 ₪ לחודש (עמ' 101 ש' 1). כשנשאל על ידי התובעת לתגובתו לטענת הנאשמת, כי הייתה מתבקשת ממנו למשוך לו כספים, וכי הייתה מושכת כסף לבקשתו ומעבירה לו את

הכסף, השיב:

ת. "שקר. אני הולך 5 ק"מ בתוך קצרין כל יום. אני לא הולך רק כשאני בחוץ לארץ. אני נייד בלי בעיה, אז אין סיבה שמישהו מושך כסף בשבילי, בטח לא בתוך קצרין. בכל מקום שאני גר בקצרין ויש 5 מקומות שגרתי בקצרין מאז שבאתי, אף מקום לא היה יותר מ-8 דקות הליכה מהבנק, מהמרכז. אני לא צריך שאף אחד יוציא כסף בשבילי, אני מוציא את זה, אני זוכר את הקוד הסודי, מוציא לוקח את הכסף ושם בארנק". (עמ' 101 ש' 14)

26. בהמשך לדבריו, הבהיר כי כל סכום כסף לו זקוק, קטן או גדול, נמשך על ידיו ללא בעיה, וכי אין אמת בטענה שיש לו חשש כלשהו למשך סכומים גדולים (עמ' 102, 15)

27. המתלון העיד כי לאחר שגילה משיכות חשודות, הוא שיתף בכך בגילוי את הנאשמת, אשר בתגובה הגיעה באחד הימים לביתו, ומצאה בבית 1200 ₪ (עמ' 100 ש' 22 ומעלה). הדברים נמסרו לאחר שזכרנו של המתלון רוענן, הוקראו לו חלקים מהודעתו במשטרה, והוא אישר את הדברים שאמר בחקירה, אף מסר את הדברים מפיו באופן חפשי. יצוין כבר כעת, כי גם הנאשמת מסרה כבר בחקירותיה במשטרה, ובמהלך המשפט, שאכן, טרם נעצרה ונחקרה, הייתה סיטואציה בה הגיעה לסייע למתלון, עקב חשדותיו למשיכות לא מוכרות בחשבונו, ומצאה בבית סכומי כסף. אציין כבר כעת, כי קיימת אי התאמה בין דברי המתלון, אשר ציין באופן מדויק את גובה סכום הכסף שנמצא, **1,200 ₪**, לבין דברי הנאשמת, שמסרה כבר בחקירתה הראשונה במשטרה מיום 16.9.14 כי לאחר שהמתלון פנה אליה ושיתף אותה, לאחר שכבר לא עבדה בחברה, על הגילוי בדבר משיכות לא מוכרות, הגיעה לביתו לבקשתו, ו"הוא מצא במקומות שהוא לא חשב גם דולרים וגם שקלים, בשקלים **משהו כמו 2000 ₪, וגם דולרים וגם יורו**, וזה היה מפוזר בבית בכל מיני ארנקים וקופסאות" (ת/18 ש' 70). ובמשפטה העידה כי באותו חיפוש מצאו השניים, המתלון והיא, בביתו **כמה אלפי שקלים, מאות דולרים ופרנקים** (עמ' 854). בנקודה זו, מבקשת ההגנה לראות את מציאת הכסף כסימן לכך שהמתלון מפוזר, לקוי בזכרונו, ונוטה להחביא כספים ולשכוח זאת, וכי יש בכך לעורר ספק שמא החביא בביתו כ-145,000 ₪, ואילו המאשימה, בסיכומיה, מבקשת לקבוע כי הנאשמת, אשר הבינה באותו זמן, טרם שהוזמנה לחקירה, ואחרי שהמתלון כבר גילה את המשיכות התדירות והגבוהות מחשבונו, שמעשי הגניבה שלה עלולים להיחשף, "שתלה" את סכום המזומן בביתו, כפעולת הסחה ושכנוע למתלון, וכדי לערער את בטחונו בחשדות שהתעוררו אצלו. אציין כבר כעת, כי אני נוטה לקבל את האפשרות שמציעה המאשימה, כסבירה וכמתאימה להתנהלותה של הנאשמת, ואיני רואה כל הגיון בטענה שהנאשמת, אשר עד אותו אירוע לא ידעה, לדבריה, איפה מחזיק המתלון את אלפי השקלים שהוא מקבל ממנה לבקשתו, מתוך חשבונו, הצליחה, לפתע, וללא מאמץ, לאתר ולמצוא מזומנים בביתו. אני סבורה שהגזמתה, בגרסאותיה, באשר לסכום ש"נמצא בהפתעה" אצל המתלון, מעידה על כוונתה להציג את המתלון כמי שמחביא בבלבולו הרב כסף רב בביתו, בעוד שבפועל הייתה זו היא שהביאה את הכסף לבית, כשהבינה שמעשיה התגלו.

28. עוד העיד המתלון כי בשלב מסוים, בסמוך לאחר שעלה אצלו החשד לגבי המשיכות הגדולות והמפתיעות מחשבונו, יידע בעניין את ילדיו ואז ישב עם בנו בנימין ובתו נעמי (עמ' 99 ש' 20), ובהמשך הלך לבנק בקרית שמונה, לברר את פשר המשיכות, ונמסר לו כי מישוה ביצע את המשיכות בפועל (עמ' 100 ש' 1), אחר כך, בהתגלגלות זמנים שמועדיה לא צוינו על ידו, פנה המתלון עם בתו נעמי למשטרת קרית-שמונה להגיש תלונה (עמ' 99 ש' 21). עדותו של המתלון לגבי מהלך האירועים מאז גילוי המשיכות ולאחרי הגילוי לא הייתה קוהרנטית, וכאמור, נדרש ריענון זיכרון של התובעת, להזכיר לו פרטים שמסר במשטרה כמעט ארבע שנים קודם לכן. יחד עם זאת, כאמור, כשהקריאו לו, הבהיר המתלון כי, כפי שמסר בהודעותיו, תחילה יידע את ילדיו, בהמשך ערך בדיקה בבנק, בטווח, בשלב כלשהו, יידע את הנאשמת, אשר גם הגיעה לבית, עשתה בבית חיפוש, ומצאה שם כסף, ולבסוף פנה עם בתו להתלון במשטרה ביום 13.9.14.

29. להשלמת התמונה לגבי הליך גילוי הגניבות, העידה בתו של המתלון נעמי. בעדותה ציינה כי אביה התקשר אליה וסיפר כי ישב עם המדריכה החדשה שלו, וגילה משיכות מוזרות מחשבונו. נעמי ואחיה בנימין נסעו לאביהם, ובשלב ראשון הלכו לבנק, והוציאו תדפיסים של תנועות חשבון. לדברי נעמי, תחילה חשבו שהמתלון נפל קרבן לתרמית אשראי נקודתית כלשהי, ואולם בהמשך, כשראו את התדפיסים, התגבר החשד למשהו מוזר (עמ' 429 ש' 21). נעמי העידה כי ישבה אצל המתלון, ועברה על רישומיו הרבים ביומניו בהם הוא רושם "כל דבר שהוא עושה" (יומנים של המתלון לשנים 2012-2014 הוגשו וסומנו כמוצגים ת/1 ו ת/2 ו ת/9), אף קיבלה מהמתלון מידע לגבי נסיעותיו ובילוייו, וערכה מסמך, תוך השוואה של הרישומים והמידע שערך המתלון, לתדפיסי הבנק (עמ' 430 ש' 1). המסמך הראשוני שערכה נעמי (ת/44) כולל ריכוזי פעילויות של המתלון בשנת 2012, וכן רשימת פגישות שלו עם הנאשמת.

30. נעמי המשיכה והעידה כי בהמשך, ערכו היא ואחיה, בשיתוף ובידוע של האחות מרים בחו"ל, טבלה שבה ריכזו מתדפיסי הבנק את כל המשיכות החשודות. יצויין כי טבלת המשיכות החשודות אשר ערכה המשפחה לא הוגשה במהלך משפטה של הנאשמת. טבלת המשיכות שבכתב האישום מבוססת על בדיקה אחרת, אשר נערכה על ידי חוקרי משטרה, ואשר אליה אתייחס בהמשך.

31. גם נעמי, כמו עדים אחרים, העידה לגבי אביה כי הוא חסכן מאד, כי מינימליזם והסתפקות במועט מאפיינים אותו, וכי הוא מאד מסודר עם כסף (עמ' 429 ש' 12). נעמי העידה עוד, כי סמכה מאד על הנאשמת, בהיותה מטפלת באביה לאורך תשע שנים (עמ' 435 ש' 17) ושכשהוצגה לה טענת הנאשמת שהיא מסיתה את אביה נגד הנאשמת שללה זאת בתוקף. כשנשאלה בחקירה נגדית לגבי מצבו של אביה, ולגבי ליקוייו, הפגינה חוסר בקיאות, ומסרה כי יודעת שהוא חולה אפילפסיה, אבל אינה מעודכנת בכך שהיה נתון בטיפול ומעקב פסיכיאטרי (עמ' 438). נעמי לא ידעה מה הייתה הגדרת תפקידה של הנאשמת אצל המתלון, ולא ידעה כי סל השיקום של המתלון ניתן לו בהגדרה של "דיוור מוגן". יחד עם זאת, ציינה כי אביה "לא היה כמו כולם" והיה בלתי חברותי, אם כי לא חשדן. לשאלת הסנגורית, לגבי זכרונם של המתלון הבהירה כי יש לו זיכרון מעולה (עמ' 442, ש' 3). עדותה של נעמי הותירה רושם טוב, ומצאתיה מהימה.

32. ההגנה מבקשת כי אמצא ספק בגרסת המתלון, וכי אקבע שקיים סיכוי, ולו ברמה של ספק סביר, שהמתלון היה מבקש מהנאשמת למשוך לו כספים בלמעלה מ 140 מקרים, וקיבל לידיו ממנה אלפים רבים של שקלים, מחשבונו שלו, בניגוד לעדותו ולגרסתו.

33. עיקר מאמצי ההגנה תועלו לבסס טענה כי מוגבלותו של המתלון, שהנו פגוע נפש שנעזר בסל שיקום, מעוררת ספק בגרסתו, וכי הוא סובל מבעיות זיכרון משמעותיות בעטיין לא ניתן להתבסס על גרסתו. מטעם המאשימה אף הוגשה חוו"ד מטעם פסיכיאטר, לפיה המתלון סובל מהפרעה נפשית, וכי אין לשלול שבשל מחלת הנפש בה הוא לוקה, תלונתו נגד הנאשמת הנה פרי של מחשבות שווא.

34. גרסת ההגנה, אם מדובר במתלון **ששכח** שביקש מהנאשמת לבצע את המשיכות, ושכח שקיבל את הכסף, או שמדובר באיש שבמפגיע **בחר לשקר** ולטפול על הנאשמת אשמת שווא, **לא הייתה חד משמעית**. לקראת סופה של עדות הנאשמת, מצאתי לשאול אותה לדעתה, כמי שמכירה את המתלון היכרות קרובה של שנים ארוכות, איזו אפשרות מבין השתיים היא הסבירה בעיניה יותר, ורק אז, לראשונה בשנות ניהול משפט ממושך, טענה הנאשמת במפורש כי היא סבורה שהמתלון משקר, כי מסר את הכסף שמשך באמצעותה לילדיו, וכי המשפט מתנהל נגדה במטרה "להלבין" כך דבריה, את הכספים (עמ' 1003 ש' 108 ואילך). אציין כבר עכשיו שגרסה זו הייתה נתבך נוסף לשרשרת טענות שלא עוררו אמון.

35. בניגוד לנטען על ידי ההגנה, מצאתי את גרסת המתלון אמינה ביותר. הטענה כי שכח תופעה קבועה וחוזרת במשך שנים, של משיכת כספים, באלפים רבים של שקלים, שהנאשמת ביצעה לבקשתו, וכי קיבל ממנה כספים מחשבונו שלו - אינה מתקבלת על הדעת. הטענה החלופית, שהמתלון טופל על הנאשמת אשמה בכזב, לא נטענה במפורש ולא בכדי, בהיותה חסרת כל הגיון ונעדרת כל אחיזה במציאות.

36. קביעתי כי יש לתת אמון במתלון, מבוססת, כפי שיפורט, על ההתרשמות שלי קיוויו לא גרמו לו בעיית זיכרון משמעותית, אף לא ניתוק מהמציאות, וכי להיפך, מדובר במי שחשוי טובים, וזכרוננו הוכח דווקא כחד, יחסית לגילו, וחרף מגבלותיו, בעיקר בענייני כספים. משורה של ראיות ועדויות עלה כי תכונת אישיותו הבולטת של המתלון, וההפרעה המרכזית שטופלה אצלו, הייתה **חסכנות מפליגה עד כדי צייקנות קיצונית**, שהביאה לכך שהמתלון נהג למנוע מעצמו הנאות בסיסיות, לרבות מזון, לשם החיסכון. אין כל סבירות, על רקע האמור, בטענה כי המתלון משך באמצעות הנאשמת כסף רב, וכי אגר את הכספים בביתו במקום לא ידוע שלא נמצא עד היום.

37. עניין נוסף, הנו ההתרשמות כי מדובר באדם עצמאי, שחי בגפו ברמת תפקוד טובה למדי, ונהנה מסיוע שיקומי. אין כל הגיון בתיאוריה של הנאשמת, אשר לא הייתה אחידה, מדוע שיבקש ממנה למשוך לו כספים, ולא ימשוך את הכסף במכשיר הכספומט בעצמו. כפי שיובהר - הנאשמת טענה כי היו מקרים בהם משכה למתלון כסף בשל אי יכולת פיזית שלו להגיע למכשיר הכספומט, בשל קושי טכני לבצע

המשיכה במכשיר, או בשל קושי נפשי למשוך סכומים גדולים (קושי אשר המתלונן לא סבל ממנו במשיכת סכומי כסף נמוכים, שמשך לעצמו דרך קבע, ועל כך אין מחלוקת), מצאתי את ההסברים כולם כבלתי הגיוניים, ולא ראיתי כל מניע מדוע שהמתלונן, גם אילו רצה למשוך כספים בסכומים גבוהים מחשבונו, דבר שכשלעצמו אינו סביר כלל, יבקש זאת מהנאשמת.

38. עניין נוסף, אשר חשיבותו רבה, הנו החריגות הבולטת על פניה שבטענות הנאשמת, שנטענו בהמשך להודאתה בכך שביצעה משיכות רבות מאד מחשבונו של אדם מוגבל המצוי בטיפול ובהשגחתה בשל ליקוייו וחוליו. דומה כי אין צורך לציין את הרגישות הרבה שקיימת בסיטואציה של נטילת כרטיס אשראי מאדם מבוגר ומוגבל, על רקע יחסים של טיפול ואמון. מעבר לתפיסה מוסרית ברורה מאליה, על כך שביחסי טיפול מסוג זה יש להקפיד הקפדה יתרה על הפרדה ועל ניתוק של מטפל מרכוש המטופל, הוצגו בפני ראיות ברורות לפיהן היה נוהל ברור בחברת "דרך הלב" שאסר על צוות החברה לגעת ולהתעסק בכספי משקמים. גרסת הנאשמת, אשר טענה כי נוהל שכזה לא היה קיים, אינה אמינה ולכך אתייחס בהמשך.

מצבו הרפואי והנפשי של המתלונן, יכולת הזיכרון שלו, והשפעתם של גורמים אלה על אמינותו

39. דומה כי אין צורך לציין שעד הלקוי בנפשו כשיר להעיד ככל עד. יחד עם זאת, כשיש חשש להשפעת מחלת הנפש על חושי או על תפיסת המציאות של העד - על בית המשפט לדעת על הליקוי הנפשי, יש זכות להגיש לגביו חוו"ד מקצועית, ויתכן ותהיה ללקות הנפשית משקל, עם כל הנסיבות האחרות, בקביעה אם לאמץ את תוכן העדות או לשלול אותה. פסיקת ביהמ"ש העליון קבעה כי מן הראוי שעדות חולה נפש תעבור מבחן משולש לעניין משקלה:

1. מבחן ההתרשמות מהעד

2. מבחן הפנימי של העדות

3. ומבחן של העדות על-פי סימני אמת חיצוניים

ומשעמד העד חולה הנפש בתנאים אלה, כשרה עדותו כעדות כל עד אחר

(ע"פ 5614-92 מ"י נ' מסיקה, מיום 11.5.95).

40. המתלונן הוכר כפגוע נפש, ולפיכך מצא אותו משרד הבריאות זכאי לסל השיקום, שניתן לו מחברת "דרך הלב". המתלונן חולה אפילפסיה, שטופל במשך שנים, משנת 2005, ע"י הנוירולוג דר' מיכאל טילביץ. תיעוד רפואי של הרופא (מוצג ת/31) מהשנים 2007 - 2015, מתעד דיווח על "ניתוקים" נדירים וקצרים, לרוב בזמן כתיבה, ללא פרכוסים וללא נפילות. הרופא העיד כי המתלונן היה מטופל במעקב שגרתי, כי עבר בדיקת EEG, וכי היה מטופל בתרופה לאפילפסיה בשם "דפלט".

41. כשנשאל לגבי בעיות זכרון של המתלון, שלל זאת הרופא:

"ש. מה מכל הדברים האלה, אם בכלל יש השפעה על הזיכרון?"

ת. בבדיקות שלי לא שמעתי תלונות על זיכרון, ולא התרשמתי על ירידה בזיכרון. הבן אדם היה מסודר, לבוש, בא בזמן לבדיקה, היה מבצע פקודות, כולל בדיקות דם בזמן וצפולוגרופיה ובדיקות הדמיה. היה גם בא מוכן עם תשובות של בדיקה, לא היה צריך להזכיר לו, היה משתף פעולה. לא עשיתי בדיקה קוגניטיבית, כי לא עלתה השאלה. הוא היה נוטל תרופות בצורה סדירה, והרמה העידה על נטילה סדירה" (עמ' 213 ש' 17)

42. הנוירולוג דר' טילביץ שלל אפשרות שהטיפול הרפואי גורם לבעיות זיכרון, והעיד כי לא נגרמות מתרופת הדפלט תופעות של בלבול או שכחה (עמ' 215 ש' 32). במשך השנים, לא התרשם אף פעם ממצב פסיכוטי אצל המתלון, וראה את התנהגותו בביקורים כרגילה ומסודרת (עמ' 221 ש' 14).

43. בנוסף, טופל המתלון פסיכיאטרית, על ידי הפסיכיאטרית דר' מרגלית בר צבי. בתיעוד משנת 2002 (ת/32), תועד על ידי הרופאה ככעוס ורגזני עקב טענות כלפי חברים במשק (קיבוץ עין זיוון) ואשתו בנפרד. לא גילה מחשבות שווא או מחשבות טורדניות. נמצא כי קרוב לוודאי סובל מהפרעת אישיות, עם מצב רוח ירוד. משנמצא אז, 2002, כי כבר מטופל בדפלט, לאפילפסיה, תרופה שיכולה לסייע גם באיזון נפשי, לא נרשם לו אז טיפול נוסף. ברישומים נוספים לאורך השנים (ת/33, ת/34) נחשד כמי שיש לו **גישה פרנואידית ודלזיונלית כלפי חבר משק מסויים**, ונרשם לו טיפול פסיכיאטרי, ואולם ברישום מיום 16/11/05 מצוין כי **המתלון אינו נוטל עוד את הטיפול, וכי אין מחשבות שווא**, דיווח שחוזר גם מאוחר יותר. במהלך השנים דווח על חידוש הטיפול הפסיכיאטרי התרופתי. בעדותה, העידה דר' בר צבי, כי המתלון היה מגיע לפגישות עמה לעיתים קרובות, וכי אבחנה אותו **כלוקה במחלה פסיכוטית הקשורה לאפילפסיה** (עמ' 227 ש' 5). את השיפוט הלקוי, והאפשרות למחשבות שווא, מאותה תקופה, ייחסה הפסיכיאטרית **לקשרים ספציפיים ולאנשים כמו אותו חבר משק מהעבר, ואילו לגבי אחרים - העידה כי השיפוט של המתלון תקין**.

44. דר' בר צבי העידה כי המתלון **טופל במינון קל של תרופה בשם פלואקסול**, אשר הביאה **לרמיסיה של מחלת הנפש, ושללה מחשבות שווא** (עמ' 227 ש' 12). דר' בר צבי התרשמה שלא היו למתלון בעיות זכרון מיוחדות, למעט דיווח יחיד מספטמבר 2012, והעידה כי זכרונם של המתלון נראה לה סביר (עמ' 229, ש' 1). גם לטיפול התרופתי אין, על פי עדותה של הרופאה הפסיכיאטרית, כל השפעה על הזיכרון, והשפעתו היחידה של הטיפול בפלואקסול הנה בתופעה בשם TD, שהנה מעין תנועה בלתי רצונית ולא אססטית של הפה, הדומה ללעיסה (עמ' 230). דר' בר צבי התייחסה, במענה לשאלת הסנגורית בחקירה נגדית, לאפשרות שלמתלון מחשבות שווא נגד הנאשמת, **ושללה זאת**, על בסיס שיחה קצרה שלה עם המתלון לגבי הנאשמת, לאחר שהפרשה כבר התפוצצה, ושבה הגיב באופן סתמי לשאלותיה, ולא הרבה בפרטים נגדה. הרופאה הבהירה כי אין להשוות את גישתו של המתלון לנאשמת, לאותה טינה חולנית כלפי חבר הקיבוץ (אלכס שמו) מעין זיוון מהעבר הרחוק.

45. מנהלת "דרך הלב" עו"ס פאני שמעי, העידה לגבי מגבלותיו של המתלון, ולגבי יעדי הטיפול של החברה בבעיותיו. צוין כי תכונות הבולטות של המתלון הם **סגפנות וקמצנות אובססיבית** (עמ' 197 ש' 33), עם נטייה לאגרנות ולאיסוף "ג'אנק". צוין שהמתלון היה בעל אמצעים, ונהנה ממצב כלכלי שפיר יחסית, ברמה כספית שבה נזקק להחלטות לגבי ניתוב השקעות כספיות (עמ' 198 ש' 3). העדה העידה שהמתלון היה שונה מרוב המשתקמים האחרים, שרובם היו עניים, ואפילו ללא כספומט, והוא לעומתם היה מבוסס (עמ' 199 ש' 13). חרף מצבו הכלכלי הטוב - לא היה המתלון מוכן להוציא כספים, גם לא על מזון, לפעמים בגלל הבדל של 5 אגורות במחירו של מוצר. גב' שמעי העידה כי בלט אצל המתלון **סירוב להוציא כסף, כדרך חיים**. גב' שמעי אישרה, בחקירה הנגדית, כי בשלב מסוים עמד על הפרק **מינוי אפוטרופוס למתלון**, וכי היו שיחות על כך גם עם הנאשמת, ואולם העדה הבהירה כי הצורך במינוי אפוטרופוס, דבר אשר לא נעשה בסוף, נשקל רק בגלל ענייני המזון אשר המתלון מנע מעצמו בגין חסכנותו, וציינה בהקשר זה: "רציתי שהאיש יאכל" (עמ' 208 ש' 12). יצוין כי ההגנה טענה למחדל חקירה, בשל טענה לאי מיצוי החקירה שאשר לכוונה למנות אפוטרופוס, ואולם סברתי כי העניין מוצה בראיות שנאספו. גב' שמעי הבהירה בעדותה, כי **אם יש למתלון בעיות זיכרון, הרי שמדובר בבלבול התואם את גילו ומצבו**, ואולם עמדה על דעתה כי "**במה שקשור לכסף הוא יודע הכל**" (עמ' 207 ש' 26).

46. ליקוייו של המתלון זכו ליחס נרחב מאד בניירת אשר נוהלה בחברת "דרך הלב". כמוצגים הוגשו גיליונות מעקב של שתי עובדות סוציאליות, מיכל פרידמן (ת/35) ודניאל קנטון (ת/39), טפסים להדרכת מדריך (ת/29) טפסי תכנית שיקום והערכה (ת/36) דו"ח סוציאלי (ת/37), וכן קלסר עב כרס שבו דוחות הערכה אשר מולאו במשך השנים על ידי הנאשמת עצמה (כאמור - ת/6) לגבי כלל המשוקמים בהם טיפלה, בהם המתלון.

47. מקרא הדוחות לגבי המתלון (ראה לדוגמא לקט הדוחות של עו"ס פרידמן, ת/35) מביא למסקנה ברורה כי מדובר במשתקם שמתפקד תפקוד סביר ולמעלה מכך, חרף ליקוייו ולמרות קשייו, יוצא לטוילים, מבקר באופן סדיר אצל רופאים, צועד כל יום ומבצע פעילות גופנית, מעורה בפוליטיקה ו"לוקח ללב" אמירות כלפי ישראל בעולם, התחיל ללמוד ערבית, מתכנן נסיעות לחו"ל מקיים קשר עם ילדיו באופן יומיומי ומתכנן פגישות עמם, ועוד כהנה וכהנה דיווחים המתעדים רמה קוגניטיבית תקינה ופעלתנות נורמלית. במהלך שמיעת הראיות, הוזכר ללא התנגדות כי המתלון היה נוהג לרכוב על אופניים, וכי אף נפצע בתאונת סקי בחרמון, פעילויות המתארות את המתלון כאדם נמרץ ועצמאי, במיוחד לגילו.

48. בדו"חות בולטת התייחסות תמידית לענייני חסכנות - לדוגמא דיווחה של העו"ס מיכל פרידמן בלקט ת/35 בחודש ינואר 2013, על כך שהמתלון לראשונה מחמם את הבית, למרות תלונות שקר לו, ומעדיף לשבת עם שמיכה, או כי הוא קוטף פירות ברחבי העיר כי הוצאות מיותרות גורמות לו "צער ועינוי נפש". בדיווח של עו"ס פרידמן מחודש נובמבר 2012, דווח על ווכחות שערורייתיות של המתלון עם בעלי חנויות לגבי מחירי מוצרים או על עיסוק אובססיבי בהשוואת מחירים (בינואר 2012). לעומת עניין החסכנות, התייחסות נוספת ניתן לאתר גם לגבי רגזנות ועקשנות של המתלון. ואולם ניתן לראות

במובהק שהמסמכים מחברת "דרך הלב", שהיקפם גדול ורב, נעדרים כמעט ובאופן מוחלט (ועל יוצאי הדופן המעטים ידובר בהמשך) התייחסות לבעיות של פגיעה בזיכרון, של בלבול או של מחשבות שווא.

49. העובדות הסוציאליות מיכל פרידמן ודניאל קנטון העידו בבית המשפט וצינו כי בתפקידן פיקחו, כל אחת בתקופה אחרת, תחילה מיכל, ובהמשך דניאל שהחליפה אותה, על הנאשמת בעבודתה עם המתלון. הפיקוח נערך במפגשים שבועיים עם הנאשמת (עמ' 264, עדות מיכל, ש' 26), וכן במפגשים עם המתלון עצמו, עד שנוצרה היכרות טובה עמו (עמ' 252 ש' 21).

50. עו"ס מיכל פרידמן העידה כי יחסיה עם הנאשמת היו טובים מאד, כי היו חברות טובות, וכי רגשותיה קשים בשל מעמד העדות, עד שמסרה: "אני בלחץ" (עמ' 273 ש' 31). עו"ס פרידמן ניהלה לגבי המתלון תרשומות רבות וארוכות, אשר כאמור, לא כוללות התייחסויות לבעיות זיכרון אצלו. תרשומת חריגה, אשר בה מוזכרת בעיית זיכרון, הוצגה לעדה עו"ס מיכל, (עמ' 282 ש' 18). מדובר במכתב לאישור תכנית שיקום מיום 25/10/15 (מתוך מוצג ת/37), שבה, בפסקה אחת בלבד מתוך מכתב די ארוך, נרשם על ידי עו"ס פרידמן הנוסח הבא:

"משה סובל מבעיית זיכרון, ובהדרכתנו למד להיעזר ברישום נוח ונגיש על מנת לדעת את תכניותיו בכל עת ..."

כשנשאלה לגבי התבטאות זאת, העידה עו"ס פרידמן כי אינה זוכרת דוגמאות ספציפיות לבעיות זיכרון מכל סוג אצל המתלון (עמ' 282) ורק אחרי שהתובעת הקשתה עליה וביקשה ממנה להיזכר מדוע ציינה בעיות זיכרון אצל המתלון, מסרה (בעמ' 284 ש' 1) כי הייתה פעם בה שכח המתלון באחד המקרים מתי מתקיים חג מסויים, או שכח להגיע לחוג, ו"בעיות מהסוג הזה".

לא התרשמתי כי העדה, שממנה התרשמתי לחיוב, נחשפה לבעיות זיכרון מהותיות, מעבר למה שהעידה.

51. גם עו"ס דניאל קנטון, אשר החליפה את עו"ס פרידמן, לא כללה בדיווחיה הכתובים לגבי המתלון, אף לא בעדותה, כל התייחסות לבעיות זיכרון אצל המתלון, בתקופת עבודתה עמו באמצעות חברת "דרך הלב", מיולי 2013 עד שנת 2014 (עדותה עמ' 328 ואילך).

52. מטעם ההגנה הוגשה לגבי המתלון חוות דעתו של הפסיכיאטר דר' אריאל זילברשטיין (נ/14) מיום 20/1/2018. דר' זילברשטיין לא בדק, מטבע הדברים, את המתלון, והסתמך בעדותו על מסמכים שהציגה בפניו ההגנה - כתב האישום, הערכה פסיכודיאגנוסטית משנת 2004, מסמכים של דר' טילביץ ודר בר צבי, ובעדותו התברר כי גם פגש בנאשמת (עמ' 683 ש' 15). ממצאי חווה"ד קובעים כי ניתן להניח שהמתלון סובל מסכיזופרניה פרנואידית, וכי אינו נמצא ברמיסיה ממושכת, על רקע תיאורים של גישה פרנואידית לאורך שנים כלפי גורמים שונים. יתכן, כך נאמר בחוות הדעת, כי גם טענותיו כלפי הנאשמת, אשר בחוות הדעת צויין שטיפלה במתלון במסירות רבה לאורך שנים, מקורן במחשבות

פרנואידיות, עם הפרעה בבוחן המציאות ובשיפוט, ולא מבוססים על אמת. עוד צויין כי יתכן שגם מחלת האפילפסיה גורמת למתלונן מצבים פסיכויטיים.

53. לא ראיתי בחוות דעתו של הפסיכיאטר כדי לשנות מהתרשמותי. דעתי איתנה על כך שלא מדובר בחזיון שווא או תעתוע, המנחה את המתלונן בגיבוש גרסתו המפורטת. גם אם אקבל כעובדה את קביעתו של דר' זילברשטיין כי מחלת הנפש של המתלונן איננה ברמיסיה, בניגוד לקביעתה הברורה של הפסיכיאטרית שטיפלה במתלונן לאורך שנים, פגשה אותו באופן קבוע, ועקבה אחריו, דר' בר צבי, וגם אם אתבסס על ההנחה שהמתלונן סבל כל השנים מסכיזופרניה פרנואידית פעילה, ללא רמיסיה, לא יהיה בכך לעורר ספק בגרסת המאשימה, אשר אמנם נסמכת גם על עדות המתלונן, אך מגובה בנוסף גם בראיות נוספות, המתגבשות יחד למארג עובדתי איתן, אשר דומה שהמומחה לא היה מודע אליו כלל, משלא הוצג בפניו. מקובלת עלי גישתה של התובעת עו"ד הדס, בחקירתו הנגדית של המומחה, כשהציגה לו את "אירוע האשה הנבגדת" ושאלה אותו בפשטות איך ניתן לבסס קביעה, אם אישה, שחושדת שבעלה בוגד בה, מתבססת על סימני אמת או מונעת במחשבת שווא.

על שאלה זו השיב דר' זילברשטיין כך:

"מחשבת שווא היא מחשבה שהיא unshakable שלא ניתנת לערעור. והיא לא מבוססת על המציאות" (עמ' 664, 16).

ובהמשך הבהיר העד כי כדי לקבוע אם מדובר בחשד שווא פתולוגי או באמת, יערוך בירור איך הגיעה הפונה למסקנה שבעלה בוגד בה, ומדוע חושבת היא מחשבה כזאת.

מדבריו של דר' זילברשטיין, אשר נמצאו, לדברי התובעת, תואמים את הכללים שנקבעו

ב DSM כההליך נכון לבחון פראנויה וסכיזופרניה, וכן על פי ההיגיון הישר, עולה כי בעת שמאבחנים מחשבות שווא או תסמונת רדיפה, צריך לבדוק את העובדות ואת הנסיבות. די בכך כדי לבסס בענייננו מסקנה ברורה, שחוות דעתו של המומחה, אשר ממילא מנוסחת בלשון של השערה, לפיה **"יתכן..."** ומדובר בטענות שמקורן במחשבות שווא" - אינה מבוססת במקרה זה. המומחה לא קיבל לידי חומרי ראיות, מעבר למסמכים של הרופאים, כתב האישום וחוו"ד פסיכודיאגנוסטית של המתלונן מהעבר הרחוק. המומחה נשאל אם ידועה לו גרסתה של הנאשמת לאישום, וציין רק כי ידוע לו שהיא כופרת באשמה (עמ' 683 ש' 23). מעבר לכך לא היה בקיא בגרסתה, קל וחומר לא ידע דבר על ראיות אחרות, מהותיות ביותר, המבססות, ולו לכאורה, אשמה של הנאשמת במיוחס לה, תומכות בטענותיו של המתלונן, ועשויות להשפיע על קביעה אם מדובר בדמיונות שווא או לא. כשם שביקש לברר מדוע טוענת המטופלת הדמיונית שבעלה בוגד בה, ועל מה היא מתבססת, בטרם ניתן לקבוע אם מדובר באישה בריאה או בחשדנית פתולוגית, כך היה מצופה, טרם מתן חוו"ד לגבי המתלונן, שהרופא יהיה מודע לראיות מרכזיות, בהן העובדה כי בפועל אכן נמשכו מחשבונו של המתלונן סכומים גבוהים, והעובדה המכרעת כי הנאשמת מודה שמשכה סכומים אלה, אם כי טוענת שמשכה אותם באישור. הנאשמת בחרה שלא להציג לרופא חומרים מרכזיים מתיק החקירה, ולכן חוות הדעת של הפסיכיאטר היא חוות דעת חסרה, אשר אינה עונה על תנאים בסיסיים של הליך בדיקה והערכה מקצועי פסיכיאטרי. חוות הדעת מבוססת על מידע חלקי ושולי, לעומת מסכת של ראיות וחומרים שהוצגו בבית המשפט, והיא אינה מסתדרת עם מסכת

זו. עם כל הכבוד, סבורני כי במקרה זה, חרף מקצועיותו של העד, לבית המשפט עדיפות, בשל גישתו לחומר הרלוונטי, שבתוכו גם חומר רפואי לגבי המתלון, בהחלטה אם המתלון מדמין או לאו. והתרשמתי הנה כאמור כי לאו.

54. מעבר לאמור לעיל, ובנוסף לקביעה שגם אילו אימצתי את קביעתו של הרופא כי המתלון לא היה ברמיסיה, לא הייתי נותנת משקל לחוות הדעת, הריני לציין כי גם קביעתו של דר' זילברשטיין על כך שהמתלון לא היה ברמיסיה, אינה מקובלת עלי. אני מעדיפה בעניין זה ללא היסוס את דעתה של דר' בר צבי, הרופאה הפסיכיאטרית המטפלת, שקבעה כי שנים ארוכות, כתוצאה מטיפול תרופתי הולם, מחלת המתלון נמצאת ברמיסיה יציבה, ואינה פעילה. נימוקיו של דר' זילברשטיין, על כך שלדעתו המתלון סבל בעת האירועים ממחלת סכיזופרניה פרנואידית פעילה ללא רמיסיה, מבוססים על אפיזודות שתועדו במסמכים, לגבי עימותים של המתלון עם נהג בשנת 2014, ולגבי עימותים שהיו לו בעבר הרחוק עם חברי קיבוץ עין זיוון, בעיקר עם אדם בשם אלכס, ששמו הוזכר מספר פעמים, כמי שלמתלון היה סכסוך ממושך עמו, ועל אירוע שתועד לגבי סכסוך של המתלון עם שכן. מקובלת עלי טענת המאשימה כי האירועים, חלקם מהעבר הרחוק, ואחרים נוגעים לעניינים לא חריגים כמו אירוע בכביש (וגם סכסוך עם שכן), אין בהם להוכיח מחלת נפש פעילה מסוג רדיפה או מחשבות שווא, וקל וחומר, אין בהם לעורר ספק שמא כל תלונתו של המתלון נגד הנאשמת הנה פרי דמיונו בשל מחלת הנפש. הסיכום הנו כי איני מקבלת את האמור בחווה"ד, ולא שוכנעתי בעמדתו של העד המומחה.

55. לאחר עדותו של דר' זילברשטיין, ובסוף פרשת ההגנה, ביקשה הנאשמת כי יינתן צו שיחייב את המתלון להיבדק על ידי דר' זילברשטיין, או כי ימונה פסיכיאטר מומחה מטעם בית המשפט אשר יבדוק את המתלון. בקשה זו נדחתה בהחלטה מנומקת מיום 2.8.21, משלא ראיתי הצדקה במבוקש.

56. שוכנעתי כי ליקוי הנפשי והבריאותי של המתלון אינו משפיע על אמינות גרסתו. כאמור, על פי עדותה של הרופאה המטפלת, מחלת הנפש שלו נמצאת ברמיסיה הודות לטיפול פסיכיאטרי תרופתי מתון. לישיבות בית המשפט הגיע לבדו, על פי עדותו - באמצעות תחבורה ציבורית. חרף גילו המתקדם יחסית, 74, העיד בנמרצות ולרוב ענה באופן ענייני לשאלות. ניכרו אצל העד רמת הבנה סבירה, קוגניציה תקינה, ושיתוף פעולה סביר ולמעלה מזה עם עורכי הדין ועם בית המשפט. ניתן היה להבחין כי המתלון סובל מרעד קל בידיו וברגליו, וכי בפניו מעין עיוות קל, בעיקר באזור הפה והלשון. מאוחר יותר התברר, בעדותה של הפסיכיאטרית דר' בר צבי, כי מדובר בתופעת הלוואי לתרופה הפסיכיאטרית אותה הוא נוטל. כשנשאל שאלות, התמהמה לא פעם בתשובותיו, ותהיתי במקרים אלה אם מדובר בקושי להתארגן. יחד עם זאת, כשהתחיל להשיב בעיכוב, התבטא העד ברצף יחסי, וענה עניינית, לעיתים בנימה סרקסטית, ותוך נטייה מסויימת להתחכם. נימה זו, גם אם דורשת מידת סובלנות, אינה פוגעת באמינותו של המתלון, בעיקר לאור נסיבות הפגיעה בו מצדה של מי שבה האמין ושעליה סמך. התרשמתי כי אצל המתלון הימנעות מלהביע רגשות בתיאוריו, מסגנון דיבור יבש משהו ותמציתי, שאינו משופע בשמות תואר או בתיאורים מורכבים של מצבים ופעולות. התרשמתי גם מנטייה מסויימת לחזור על אותם דברים. יחד עם זאת, התרשמתי, בניגוד לטענות בסיכומי ההגנה, מהיעדר מוחלט של מניפולציה או של תחכום אצל המתלון, ואף בלטה אצלו סובלנות, כבוד למעמד העדות בבית המשפט,

קשב וריכוז ראויים לציון, ארגון סביר בתשובותיו ושיתוף פעולה, וזאת, כאמור, חרף גילו המתקדם, ליקוייו, העמדתו בחקירה ממושכת וחריגה, ותשאול ארוך היורד לפרטים, בחקירה נגדית מתישה, על פני ארבע ישיבות ארוכות. באחד המקרים, ראיתי להעיר לב"כ המאשימה על נטייתה לנסח שאלות ארוכות ומסורבלות, המקשות מאד על מתן מענה (עמ' 163), והערה זו ממחישה את חווייתו של המתלון בחקירתו, ואת המסקנה כי עמד בחקירה בלא שאמינותו תיפגע.

57. באשר לזכרוננו של מ"ס, אין לי אלא לקבוע שלא מצאתי בו פגם מהותי, ולהיפך, הוצגה בפני יכולת ראווה להערכה שלו לזכור פרטים, ולדייק בהם. איני מתעלמת מכך שהיה על התובעת להזכיר לעד פרטים מהודעתו אותם שכח, תוך רענון זיכרון, וראה האמור לעיל באשר לסדר ההתרחשויות שהתרחשו לאחר שהמתלון החל לחשוד שבחשבונו משיכות חשודות, (ראה סעיף 28 לעיל). גם לא נעלם מעיני כי פה ושם, שגה המתלון בנתונים שמסר (לדוגמא ציין כי המדריכה אשר החליפה את הנאשמת, ושעמה גילה את המשיכות החשודות נקראה מיכל לוי, בעוד שעדויות אחרות מסרו ששמה היה נירה), ואולם מצאתי כי השגיאות העובדתיות, בעדות שנמסרה כארבע שנים ויותר אחרי החקירה המשטרתית, ושנים ארוכות יותר מאז האירועים שלגביהם העיד, טבעיות ושוליות, לאור גילו של המתלון, וגם אילולא היה בן 74.

58. כאמור, למעט תיעוד בודד ובלתי ספציפי של העו"ס מיכל, לגבי בעיות זיכרון של המתלון, ותיעוד נוסף, אף הוא שולי ונטול משקל הוכחתי, של הנאשמת עצמה באחד מרישומיה - לא מופיע כלל, בתרשומת רבה מאד של גורמים שונים, כל תיעוד לגבי בעיות זיכרון של המתלון. גם אילו הייתי משתכנעת, בניגוד לאמור, כי למתלון ליקויי זכרון כאלה או אחרים, לא היה בכך די כדי להטיל ספק בגרסתו, שלא משך את המשיכות הרבות ושלא ידע עליהן. דומה כי רק אדם הסובל משכחה קריטית ומבלבול עמוק ביותר, עלול לשכוח תופעה חוזרת ומרכזית כמו זו כאן, של בקשה עקבית שלו מאדם אחר למשוך כסף מחשבונו, קבלת הכספים, והחבאתם, במקום בלתי ידוע שלא נתגלה עד כה, וזאת למרות שהמתלון עבר דירה לפחות פעם אחת בתקופת ביצוען של העבירות, ולכן, אילו היה אוגר כספים במקומות מחבוא, אמור היה למצוא את המטמון בעת מעבר הדירה (ראה לעניין מעברי דירות של המתלון את דברי הנאשמת בעמ' 559 ש' 11, וכן עדותו של המתלון לגבי מעבר דירה ביום 30.8.09, עמ' 138 ש' 7).

59. חקירתו הנגדית הממושכת של המתלון, לא רק שלא פגעה בגרסתו האיתנה, אלא שחיזקה את הרושם החיובי ממילא של עדותו. חקירתו הנגדית של המתלון, ואופן ניהולה, רק המחישו את היעדר ההגיון שבגרסת הנאשמת. במקום שיוצג בפניו, ישר ולעניין, תסריט חלופי לאישום - כי הוא, מסיבותיו, נהג באופן קבוע לבקש מהנאשמת למשוך לו כסף, לקבל כסף זה מחשבונו מידי הנאשמת במזומן, ולהחזיק בו - בחרה ההגנה להימנע מלטעון טענה זו במפורש. מי שבפועל עימת את המתלון עם הטענה הייתה רק התובעת והיא בלבד, בחקירה הראשית, ולשאלתה השיב המתלון ללא שיהיו כי מדובר בשקר (ראה הניתוח בסעיף 25 שלעיל)

60. במקום להציג גרסה ברורה למתלונן, על התנהגות בלתי הגיונית שלו, כטענת הנאשמת, בחרו באות כוחה של הנאשמת ללכת סחור סחור, ולהציג, בחקירה ממושכת ומתישה רישומים שונים, לגבי הוצאות ופעולות, בילויים ותשלומים, מתוך חומר רב מאד שנאסף בתיק זה - רישומי המתלונן, רישומיה של הנאשמת, ומסמכי חברת "דרך הלב". התשאול לגבי עניינים שוליים יחסית לא פגע באמנות המתלונן.

61. המתלונן התבקש לענות על שאלות לגבי מצבו הרפואי הפסיכיאטרי ועל תופעותיהן של התרופות אותן נוטל (עמ' 120 ש' 11) על יחסיו עם אנשים בקיבוץ עין זיוון אותו עזב למעלה מעשור לפני העדות (עמ' 121 ש' 25) על ביקוריו אצל הרופאים (עמ' 123, 124) על בעיות זיכרון מהן סבל על פי הטענה, ושאותן הכחיש (עמ' 145, 146), על נטייתו לסבול מחזיונות ומראות בשל תופעות לוואי מתרופות, ואשר גם אותה שלל מכל וכל (עמ' 157 ש' 12). בשלב מסוים, כשהוטח בפניו, באופן בלתי מבוסס, שיש לו הלוציה פרנואידית, השיב בסרקזם ובציניות: "**אני חולם שאני בבית המשפט**" (עמ' 158 ש' 10).

62. ניכר כי המתלונן ענה לעניין, גם מקום בו הוצגה בפניו אפשרות ששגה ברישומיו. כך לדוגמא, אישר שיתכן שחרף מאמציו לתעד כל הוצאה, יש אפשרות שלפעמים שכח לרשום הוצאה או משיכה (עמ' 172 ש' 98). כשנשאל לגבי פרדוקס לכאורה, לפיו הקפיד על כל הוצאה, וחסך מעצמו קניות בסיסיות, כמו טלפון כלי בית ועוד (עדותו בעמ' 173), ולעומת זאת לא השגיח בתנועות גדולות ומשמעותיות בחשבונות - השיב בפשטות - "**זה האופי שלי**" (עמ' 175 ש' 28) אף הבהיר שאינו בקיא בניירות ערך ובתדפיסים (עמ' 175 ש' 11) ואף אמר "**אני המחשב לא חברים**" (עמ' 168 ש' 26).

63. בפני המתלונן הוצגו מספר סיטואציות לתגובתו. בין היתר נשאל לגבי פציעה בחרמון משנת 2010. הנאשמת טענה, גם בחקירתה במשטרה וגם בביהמ"ש (עמ' 566 ש' 27) כי בשל פציעתו היה מוגבל בתנועה, ולכן ביקש ממנה, באותו זמן, למשוך לו מזומנים. הפציעה התרחשה, על פי רישום של הנאשמת ביום 6.2.10 (ראה מוצג ת/6, המרכז את כל רישומיה של הנאשמת לגבי משתקמים). טבלת כתב האישום מציגת משיכה מיום 11.3.10, קרוב לחודש לאחר הפציעה, ואין משיכה שבוצעה בסמוך לפציעה. נראה שבכך מתייתרת השאלה שנשאלה, ועולה בבירור כי הסברה של הנאשמת, כי משכה כספים בסמוך לאחר תאונת הסקי, אינו אמין. ואולם בנוסף לכך, המתלונן העיד, במענה לשאלה, כי בתקופת פציעתו, ולאחר שנפגע ברגלו בחרמן, שהה בבית רק ארבעה ימים, הנאשמת נתנה לו הליכון, והוא לא נזקק לכסף כלל (עמ' 101 ש' 25). בתשובתו סתר באופן אמין טענה שממילא לא הייתה מעוגנת בראיות.

64. עניין הפציעה בחרמון עלה כבר בעימות שנערך בין הנאשמת למתלונן ביום 17.9.14 (ראה תמליל ת/19 א עמ' 9 ש' 8) שם התבקש המתלונן להגיב לטענת הנאשמת כי היו מקרים בהם נעזר בה למשוך כספים בשל מוגבלות. המתלונן מסר שם, מול הנאשמת ובנוכחותה, את אותה גרסה שעליה חזר שוב, כעבור זמן ניכר בבית המשפט, על כך שאכן, אותה פציעה הייתה פעם יחידה שבה היה מוגבל לימים ספורים, וכי לא היה זקוק כלל לכסף בימים אלה.

65. טענה שחזרה על עצמה שוב ושוב, בחקירותיה של הנאשמת במשטרה, במהלך המשפט (עמ' 691 ש' 14 - עדות הנאשמת) ובסיכומי הגנה, ושנועדה להטיל ספק באמינות המתלון, התבססה על העובדה המוסכמת כי גם לאחר התלונה למשטרה, בעת שהמתלון כבר ידע על המשיכות מחשבונו, וסבר שהנאשמת גנבה ממנו כספים, הוא התייצב במועצת קצרין, שם עבדה הנאשמת במשרתה החדשה, לאחר שעזבה את "דרך הלב", כמטפלת בענייני עולים חדשים, וכמרכזת ש"ל (שרות יעוץ לאזרח). על פי הטענה - פניית המתלון לנאשמת, ומתן אמון בה - מנוגדת להגיון, וסותרת את התלונה החמורה. לא מצאתי משקל באמור. אכן מוסכם כי המתלון הגיע, כאזרח קצרין מהשורה, להיעזר בנאשמת בתפקידה השירותי החדש, כדי שתסייע לו בענייני פנסיה, ויתרה מכך, לדבריה אף סייעה לו משמעותית מול חברת פניקס. המתלון אישר שהגיע לקבל את השרות מהנאשמת, לדבריו, בשלב שבו עוד לא ראה את תמונותיה מושכת כספים בכספומט, וכשעוד האמין בה (עמ' 105 ש' 12). עלה כי מלבד הנאשמת, אין עוד נותן שרות במועצה (דבריה בעמ' 989 ש' 1). הנאשמת, הנה אישה נמרצת ורבת יכולות לסייע, ואין מחלוקת כי המתלון נעזר בה רבות במהלך שנות עבודתה עמו. פרידתו ממנה, לאחר שעזבה את העבודה לטובת תפקידה החדש במועצה, הייתה קשה, והוא היה תלוי בה, וחש בחסרונה. לפיכך, פנייתו אליה, הגם שבשלב זה כבר ידע, או למצער חשד בה, מצביעה על צורך בסיוע ועל תלותו בנאשמת ותו לא, ולא על חוסר אמינות בגרסתו.

66. חסכנותו המפליגה של המתלון, אשר כאמור לעיל נמצאה כתכונה מרכזית וכהפרעה באישיותו, ואשר סומנה כיעד מרכזי לטיפול בחברת "דרך הלב" הנה עובדה מוסכמת. כפי שצוין, חסכנות קיצונית זו הופיעה בעדויות רבות, החל בדברי בנותיו של המתלון שהעידו על חסכנותו של אביו והסתפקותו במעט, בעדותו של המתלון עצמו, אשר העיד בין היתר כי בעת עדותו בבית המשפט לבש על גופו סוודר משנת 1977 (עמ' 173 ש' 17), עדויותיהן של עובדות "דרך הלב", ועדותה של הנאשמת עצמה. החסכנות, שהקצינה כדי קושי פתולגי להוציא כסף, עד כדי מניעת מזון מעצמו, העסיקה את צוות הטיפול, וזכתה להתייחסות גם במסמכים לגבי המתלון. החסכנות הקיצונית הוזכרה בהרחבה בעדותה של הנאשמת, לדוגמא על כך שלא הסכים בשום אופן לשלם על עזרה בנקיון (עמ' 557 ש' 1), עדותה על כך שגישתו של המתלון לכל מה שקשור בכסף היא גישה חולינית, וכי היא נהגה "לקנוס" אותו בסכומים קטנים, כשלא עמד במטלות (עמ' 699), או עדותה על כך שהמתלון נמנע מביצוע הוצאות בסיסיות עד שלדוגמא נמנע מלקנות תחתונים וגרביים, ואמרה בין היתר, את הדברים הבאים:

"ראינו שהבעיה המרכזית זו הבעיה הכספית, לא חוסר כספים. ההשתמשות, להשתמש בכספים. להבין את המטרה של השימוש בכספים, זו הבעיה. ואז כל דבר שהיינו עושים, שהיינו מטפלים היינו עושים את זה באיזה שהוא נגיעה דרך ההתחשבות בכסף." (עמ' 710 ש' 11 ואילך).

67. החסכנות המופלגת, שלגביה אין מחלוקת, אינה מסתדרת עם טענת ההגנה המרכזית, כי המתלון החסכן, אשר עוצר עצמו מלבזבז כספו, משך מחשבונו, באמצעות הנאשמת, אלפי שקלים, על בסיס קבוע, למשך שנים. הכסף, מעל 140,000 ₪, לא אותר. גרסתה של הנאשמת אינה מציעה לשאלת "איפה הכסף?" מענה סביר. מדובר במדריכה אשר כבר עמדנו על השפעתה הרבה על המתלון,

נוכחותה המרכזי בחייו, ומעורבותו בשגרתו, וחרף זאת, לדבריה, לא הייתה שואלת ולכן גם איננה יודעת, מה עשה המתלון עם אלפי השקלים במזומן, אשר לטענתה נהגה למשוך עבורו ולמסור לו.

68. דרך חייו הסגפנית של המתלון, חסכנותו, והסתפקותו במועט, מקשה לשער לאן נעלם סכום הכסף, והמסקנה הנה כי גרסת הנאשמת אינה סבירה כלל. יש לזכור, כי הוצאות משמעותיות, שהיו גם כן מעטות ונדירות, שולמו על ידי המתלון לרוב בכרטיס אשראי, ולא במזומן (וזאת ניתן לראות בטבלאות אשר המתלון ניהל לגבי ההוצאות, כפי שיפורט להלן). שתי בנותיו שהעידו, מרים ונעמי, לא דיווחו, אף לא נשאלו בחקירה נגדית, לגבי קבלת סכומים גדולים שקיבלו מאביהן, ולא מצאתי הגיון בטענת הנאשמת, שהושמעה בקול ענות חלושה, רק בסוף עדותה, ולשאלת בית המשפט, כי היא סבורה שהמתלון העביר את הכספים שנתן לה לילדיו, והוא משקר על כך ביועין (פסקה 34 שלעיל).

טבלאות של הוצאות

69. ביוזמת חברת "דרך הלב", וכן בפיקוחה וביוזמתה של הנאשמת, מילא המתלון באופן יומי טבלאות, בטפסים מיוחדים אשר הנאשמת סיפקה לו, בהם פירט כל הוצאה כספית, רכישה או משיכה אשר ביצע. הטבלאות, אשר הוגשו בתוך קלסר שחור שעליו המדבקה EXPENSES 2007-2011 (מוצג ת/5), וכן 24 עמודים נוספים לשנים 2012-2014 (מוצג ת/3), הוצגו בפני המתלון בעדותו והוא אישר כי הוא מילא את הטפסים (עמ' 94 שורה 32). לדבריו, מילא המתלון את טבלאות **כדי לדעת כמה כסף הוציא, וכדי לחסוך בכסף**. המתלון נתן דוגמאות מעשיות למטרות הרישום, לדוגמה לקנות פיתות בקריית שמונה, אשר מחירן זול יותר מהפיתות בקצרין (עמ' 95 ש' 24). המתלון העיד כי הוא רושם כל הוצאה שלו, לרבות קניות אשר הוא מבצע בכרטיס אשראי.

70. הטפסים הרבים, טופס לכל חודש, כוללים רישום מסודר של סכומים שהמתלון הוציא, בחלוקה לקטגוריות דוגמת "נסיעות", "תרופות", "תשלומי דירה" וכד', והם מלאים בתרשומת מסודרת בכתב יד, בה מצויינים סכומי ההוצאה, לעיתים עם ציון המוצר שנרכש, ולפעמים גם המקום בו בוצעה הרכישה (לדוגמה: "33.00 עוף, פוריה" 6.2.2007). בעדותו, כשנשאל לגבי שיטת הרישום, גילה המתלון התמצאות בטבלה, ומסר מספר דוגמאות, בהן התייחסות לרישום מיום 18.12.07 "10 שוק פרי" 20.70 (קופה 2) לגביו העיד שמדובר בקנייה בשוק בקריית שמונה, שהיה מתקיים רק בימי שלישי, וב"חצי קופה" בקצרין. בבדיקה יזומה שלי בעת העדות, התברר שהמתלון דייק בדבריו וכי אכן, יום 18.12.07 היה, כפי שהמתלון העיד, יום ג' בשבוע (עמ' 95 ש' 22). דוגמה זו המחשה עד כמה חד זכרוננו, לפחות לגבי הוצאות וכספים, וכמה מופרכת הטענה שבשל שיכחה אינו זוכר שביקש כדרך שבשגרה מהנאשמת למשוך לו כספים.

71. דוגמה נוספת להתרשמותי מזכרוננו הטוב של המתלון, נמצאה ברישום בטבלה מיום 4.1.12, שגם עליו נשאל בחקירתו הנגדית. באותו מועד, בטבלאות שבמוצג ת/3, ציין המתלון "אבו נידאל" ואת

הסכום 54, ובנוסף רשם ELLA FAUND ISRA! ". כשנשאל על רישום זה על ידי הסנגורית, התממה המתלון במענה, אך אחרי חשיבה, העיד כי אכל במסעדת אבו נידאל בחרמון, ובבואו לשלם, גילה שכרטיס האשראי שלו איננו, שילם חלק מהחשבון במזומן שהיה עמו, ורשם לעצמו שחייב למסעדה כסף נוסף. בהמשך, הכרטיס נמצא על ידי הנאשמת כי היא, לדברי המתלון: "איך שהוא הוציאה מהכובע שלה את הכרטיס" (עמ' 182, ש' 18 ואילך) תשאול זה מדגים את מהלך החקירה הנגדית, שנבנתה מתשאול בלתי מובנה, לגבי רישומים רבים, אשר המתלון ידע להשיב לו, והותיר בתשובותיו, שבהן נאלץ לרדת לפרטי פרטים, רושם טוב, לגבי אמינותו, הבנתו וזכרונו.

72. המתלון העיד שהיה נוהג לציין בטבלאות של ההוצאות את הקיצור ISRA, כשביצע תשלומים בכרטיס האשראי, וכי גם נהג לרשום כל משיכת מזומן שביצע, תוך ציון, בעמודה הכי שמאלית של יום מסויים, את המילים ISRA, יחד עם הסכום. אכן, ניתן לאתר בטפסים, רישומים לא מעטים לאורך השנים, בצד שמאל, דוגמת ISRA - 500 (ראה יום 3.12.07), או ISRA OUT - 1500 (יום 4.6.07). הטבלה סייעה לגבש גרסה סדורה לגבי הסכומים שמשכה הנאשמת, שכן אף לא אחת מהמשיכות המיוחסות לה, לא נרשמה על ידי המתלון.

תצלומים ממצלמות הכספומט בקצרין מול טפסי ההוצאות

73. רישומיו של המתלון לגבי משיכותיו מחשבונו, נמצאו כמעט ללא יוצא מן הכלל תואמים את התנועות בחשבונות הבנק שלו (התדפיסים ת/27), ובנוסף, אושרו רוב רובם של הרישומים מהתקופה האחרונה טרם החקירה, בתצלומי מצלמות הכספומט מהשנים 2013-2014, אשר התקבלו בחקירה באמצעות העדים צחי גלאור, קצין בטחון בבנק לאומי שפעל לביצוע צו שיפוטי בעניין (עמ' 394) והעד בוריס טובביס, טכנאי מערכת אשר בפועל ביצע ההורדה ממערכת הבנק (עמ' 414) עבור משטרת ישראל. בתצלומים אלה ניתן המתלון מבצע משיכות, אשר תואמות את התדפיסים, ואת רישומים לגבי משיכות בנק בטפסים - ISRA, עם הסכום.

74. באות כוחה של הנאשמת מבקשות לפסול את צילומי המצלמות, למרות שהן מאשרות כי הנאשמת תועדה באמצעותן מושכת כספים (פירוט בהמשך). טענות הפסול מבוססות על כך שלא הוגשה ראית המקור - מכשיר ההקלטה עצמו, כי קיימים מספרים סידוריים של שני מכשירים, חרף הטענה שמדובר במכשיר כספומט יחיד בסניף בקצרין, וכי לא הוגשו דוחות צפייה של תופס הכונן, אף לא הסבר כתוב על תהליך השחזור. בגין טענות אלה, התבקשתי לקבוע שתוכן הדיסקים מהווה ראיה פסולה.

75. דין הטענה להידחות. מדבריו של עד התביעה, איש המערכות טובביס, עלה כי מדובר במערכת מורכבת, שאינה פועלת כמכשיר DVR רגיל, ושהוא כאיש טכני, שחזר ממנה נתונים בדרך של טרנזקציה (עמ' 416). מדובר בעובד ותיק, שהותיר רושם טוב כאיש טכני, המבצע את תפקידו במשך 14 שנים, ואשר ביצע לדבריו משימות דומות עשרות ואולי אף מעל מאה פעמים, בביצוע צווים שיפוטניים. העד העיד באופן אמין, ועדותו שכנעה כי החומר הועבר לדיסקים במהלך הטכני המקובל והנהוג, בטיפול

במערכות צילום מהסוג האמור. בהיותה של המערכת מורכבת ומוסדית, לא ראיתי דופי באי תפיסתו של מכשיר הצילום עצמו.

76. תהליך ההעתקה הוסבר על ידי קב"ט בנק לאומי צחי גלאור, שהעיד (עמ' 404) כי כשמתקבל צו שיפוטי לקבל תוכן מצולם, ניתנת הוראת ביצוע לחברה חיצונית, השולחת טכנאי (הוא טובביס), שמגיע לסניף, מתחבר למערכת ומעביר לדיסק את המידע המבוקש בצו. השאלה מדוע יש שני מספרים, בעוד שמדובר בכספומט יחיד, לא הוצגה לעדים המקצועיים בחקירה נגדית של ההגנה, ואף לא הובא כל עד שיעורר ספק בטענה הפשוטה כי הקב"ט והטכנאי הורידו קבצים מהכספומט בקצרים סניף בנק לאומי לתקופה שהתבקשה. טובביס העיד כי המידע הורד לשני דיסקים, כנראה בגלל היקף גדול של נתונים (עמ' 422 ש' 26), ויתכן שהמספור הוא מספור שונה לכל אחד משני הדיסקים. לא ראיתי בעניין זה כל משקל.

77. ראוי לציין כי ב"כ המאשימה הפנו בסיכומיהן להחלטת בית המשפט המחוזי בנצרת בתפ"ח 4779-12-16 מ"י נ' **עאזני זיאדאת**, והביאו ציטוט מאותו פסק דין, שם קבע ביהמ"ש כי יש פגם בכך שתפיסת מכשיר DVR מסוים, נתפס בצימר על ידי חוקר שלא ערך על כך מזכר, והעבירו בהמשך לחוקר זי"ט. צוין כי מדובר בכשל, כי תפיסת המוצג הייתה צריכה להיות מלווה בדו"ח, וכי היה על החוקרים לסמן את המוצג.

בנקודה זו סיימו הסנגוריות את הציטוט שהובא מפסק הדין.

משום מה, בחרו באות כוח הנאשמת להשמיט את המשפט הבא, הצמוד והמסכם של הפסקה שהובאה על ידן, שלשונו כדלקמן:

"יחד עם זאת אינני סבורה, כפי שיפורט להלן, שיש במחדל זה כדי לפגוע בקבילות המוצג ותוצריו או במשקל שיש לייחס להם"

אם כך, באותו עניין אליו הפנתה הנאשמת, הוחלט לקבל את תוכן מצלמות האבטחה, על פי "כלל הראייה הטוב ביותר, חרף פגם שביהמ"ש מצא בתפיסת הראייה.

בהמשך, התייחס ביהמ"ש המחוזי בעניין זיאדאת הנ"ל לפסיקת ביהמ"ש העליון כדלקמן:

בע"פ 2286/14 **גייבדנוב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (23.11.2015) קבע בית המשפט העליון בהתייחס למבחני הקבילות ומשקלם של סרטוני אבטחה כדלקמן:

"אציין, כי גם בכל הנוגע לקבילותם ומשקלם של סרטוני מצלמות האבטחה, לא מצאתי מקום להתערב בממצאים שנקבעו לגביהם. ידועה המגמה הכללית בדיני הראיות של מעבר ממבחני קבילות למבחני משקל, ובמסגרת כך גם בנוגע לכלל הראייה הטובה ביותר...".

בענייננו, לא מצאתי כי נפל פגם, ובוודאי שלא פגם מהותי, בתפיסת הראיה, ואין כל עילה לפסול אותה, אף לא לסייג את משקלה.

78. שוכנעתי כי סוג התיעוד המצולם מועתק בשגרה בשיטה של שחזור, וכי לא נפל פגם במקרה זה בקבלת דיסק צילומי מצלמות הכספומט. הדיסקים הוגשו באמצעות החוקר עידן אורנשטיין ביום 1/5/18, מבלי שנשמעה התנגדות מטעם ההגנה לגבי ענייני שרשרת מוצג, וכל שצוין היה שנשמרת הזכות לטעון לגבי תוכן הדיסק, בכפוף לחקירה של המתלונן (עמ' 49 ש' 1), ולכן אין כל משמעות לטענות ההגנה על כך שטובביס העיד שאינו יכול לאשר שמדובר באותם דיסקים שאליהם העתיק את החומר המשוחזר, והרי דיסקים נראים כדיסקים, והעד לא היה אמור לזהותם. על הדיסק רשומות המילים "לאומי קצרין שיחזור כספומטים 2013 (בדיסק אחד) ו2014 (בדיסק שני), ולא נטען כי דווקא טובביס רשם רישום זה. משהוגשו הדיסקים ללא התנגדות, ומשלא מצאתי כל ראיה לפגם טכני בצילום או בהעתקה - הדיסקים מתקבלים ללא כל סייג.

79. בנוסף, הוגש גם "דיסק ריכוז משיכות", ת/16, שנערך ע"י החוקר אורנשטיין, כפעולת עזר, לשם מיצוי החומר הרלוונטי ועיבודו, על ידי העתקת חלקים מהדיסקים ת/14 ות/15. יש לזכור שבדיסקים המלאים קיים מידע רב שאינו רלוונטי, וכי מצולם על גביו מכשיר כספומט במשך חודשים ארוכים של תנועה ופעולות. חילוץ המוץ מן התבן בנוגע למשיכות הנוגעות לענייננו, מחייב עבודה מדוקדקת, שנעשתה ע"י החוקר אורנשטיין (עמ' 49). ההגנה טוענת כי הדבר פסול מעיקרו, ואף מרמזת לחשד של עריכה מכוונת. בעניין זה, מצאתי כי מדובר בראיית עזר, אשר לא משמשת אלא כלי להבנת הראייה המקורית, שהנה הדיסקים המקוריים, ושאינן לה מעמד עצמאי. ראיה זו דומה לתמליל, או לדו"ח צפייה, שמתעדים פעולת חקירה, ואשר מוגשים תדיר בהליכים משפטיים לשם הנוחות והיעילות. אילו הייתה ההגנה שוללת האמור בסיכומי המאשימה, לגבי מה שנצפה בדיסק, הייתי מבררת את הטענה מול הדיסק המקורי, ואולם למעט טענות כלליות בדבר אי קבילות, נמנעה ההגנה מלסתור את ממצאיה של התובעת בסיכומיה, שהסתמכו על הדיסק ת/16, אותם מצאתי מדויקים. ראיתי לדחות את הטענות שבסיכומים לגבי המוצג ת/16, בו נעזרתי ככלי עזר בלבד, בלא שייטען דבר כנגד אמינותו.

80. הובהר כי לא ניתן היה לקבל תיעוד של מצלמות האבטחה לתקופות שלפני כן אמצע שנת 2013, כי התוכן נשמר רק למשך מספר חודשים. החוקר עידן אורנשטיין, שעדותו הייתה מקובלת עלי, העיד שביקש מקב"ט הבנק להעתיק עבורו את התוכן המוקלט לתקופה מקסימלית האפשרית, וכי הדיסקים הם התוצר שהתקבל (עמ' 48 ש' 18). דבריו של אורנשטיין נתמכו בעדות קב"ט בנק לאומי צחי גלאור, שהעיד כי צילומי כספומט נשמרים למשך כחצי שנה (עמ' 405 ש' 29), והן ע"י העד טובביס, שחזר על דברים דומים במהותם (עמ' 421-422).

81. ניתן לראות בצילומי מצלמות הכספומט את צילומי של מי שמבצע את המשיכה, וכן את התאריך והשעה של המשיכה. **הנאשמת נצפתה במצלמות מושכת סה"כ תשע משיכות, בחודשים מרץ 2013 עד אפריל 2014.** אין מחלוקת כי מדובר אכן בנאשמת, וב"כ אישרה זאת, לגבי כל תשע

המשיכות (עמ' 34 ש' 29)

82. צפייה במצלמות מבהירה שהמתלון לא נוכח עם הנאשמת בעת המשיכות בטווח המצלמה, כך שהצילומים תומכים בדברים שאמר בעדותו, כי מעולם לא נכח עמה בכספומט במצב שבו משכה כספים מחשבון. בסיכומי ההגנה אין כל התייחסות אחרת, ואין כל טענה עובדתית שהנאשמת נראית מושכת כסף מלווה במתלון, אף לא שניתן לראות את הנאשמת באותם צילומים אחרים שבהם רואים את המתלון מבצע משיכות בעצמו בבנק בקצרין.

83. בהמשך, כשאדון בשאלת מספר המשיכות שבוצעו ובסוגיית סכום הגניבה, אשר כאמור מצוי במחלוקת, אוסיף התייחסות נרחבת לעניין המצלמות. ואולם אציין כבר כעת, כי צילומי המשיכות בכספומט חיזקו במידה לא מבוטלת את אמינותן של טבלאות ההוצאות של המתלון. בכל פעם שציין כי משך כסף בטבלאות, בתקופת הצילום בדיסק - נמצא כי אכן תועד מושך. כשלא רשם שמשך, לא צולם בכספומט. מעדותו המהימנה של המתלון, וכן מהממצאים שבמצלמות הכספומט בקצרין, שוכנעתי כי טבלאות ההוצאות של המתלון הנן ראייה אמינה, כי הטבלאות נוהלו על ידו בדייקנות רבה, וכי המתלון שם לעצמו יעד לתעד ולרשום כל פעולה כספית, לרבות משיכות כספים, ועמד ביעד זה כשגרה. דפים על גבי דפים של כתב ידו המסודר, בטפסים ובתוך יומנים, תיעדו רכישות קטנות כגדולות (וגדולות כמעט שלא היו), בשיטת רישום מסודרת, אשר המתלון הבינה והתמצא בה, בתשובותיו לשאלות הרבות שהופנו אליו.

84. הצלבה בוצעה בין טבלאות ההוצאות אשר המתלון נהג למלא ולציין בהם משיכות, לבין המקרים שבהם המתלון נצפה במצלמות מושך כסף מהכספומט. נמצאה התאמה טובה מאד בין רישומי המתלון לצילומים. אני מסכימה עם טענת המאשימה בסיכומיה, כי יש בכך לחזק משמעותית את אמינותה של טבלת ההוצאות של המתלון. אמנם, אין לשלול אפשרות שהיו מקרים בודדים בהם שכח המתלון לרשום משיכות שביצע, וכאמור הוא לא שלל אפשרות של השמטת רישום בשל שיכחה, אך באופן כללי, שוכנעתי כי טבלאות ההוצאות נוהלו.

גרסת הנאשמת ועדותה

85. קו ההגנה מתאר דינמיקה קבועה, שנמשכה שנים, ושבה נהגה הנאשמת, לדבריה, למסור למתלון כספים, מחשבון שלו, באלפי שקלים, לשימוש לא ברור. גרסה מסוג זה מעוררת סימני שאלה אינהרנטיים, אשר מתגברים, לאור מעורבות עמוקה של הנאשמת בחיי היום יום של המתלון, בקיאותה בפרטי חייו, והשפעתה עליו. הנאשמת לא הסבירה, והסבר כזה התבקש, איך נתנה ידה לתופעה משונה של משיכת כספים קבועה בסכומים גדולים, מבלי לברר ולהתעניין מה מטרתם.

86. באחד משלבי עדותה, העידה הנאשמת על כך שפעלה לשנות את הרגליו של המתלונן בענייני תזונה, כמו לגבי ההרגל שהיה לו עד שנת 2005, לבשל 50 ביצים, יחד עם פסטה, ולאכול את הביצים במשך שבועיים (עמ' 883 ש' 12)

בהמשך לדבריה אלה, נשאלה הנאשמת, כיצד זה על עניין קטן כמו ביצים התעכבה, ולעומת זאת, לא ידעה ולא התעניינה למה לו הכסף שאותו הוא מבקש ממנה למשוך, ותשובותיה היו רחוקות מלשכנע. אביא את הדברים (עמ' 884 ש' 28 ואילך):

"כב' הש' שפילברג כהן: למה, למה לבשל 30 ביצים יחד עם פסטה יותר מדליק נורות אזהרה ודאגה מאשר למשוך שוב ושוב באמצעותך אלפי, עשרות אלפי ואפילו מעל 100 אלף שקל.

העדה, הגב' טפליצקי: גם ה-30 ביצים זה לא הדליק לי נורה אדומה, כי פשוט זה עבודה שגרתית שלימדתי אותו שלא צריך לבשל את ה-30 ביצים. לימדתי אותו פעם לעשות בלינצס, פעם שניה לעשות מרק, כל פעם, לאט לאט עליתי לו את הסכום של הקניות.

כב' הש' שפילברג כהן: לעומת הכסף לא שאלת אפילו, אז למה? תסבירי לי.

העדה, הגב' טפליצקי: כי הכסף היה לו, כי (לא ברור). כי הכסף תמיד היו אצלו בבית. תמיד, הוא היה צריך כסף הוא היה מוציא את הכסף. אני לא הסתכלתי, אני מאוד מעט פעמים נכנסתי לחדרים כי השני חדרים בתוך 3 שהיו לו, שהוא היה גר, הוא השתמש רק בחדר אחד, בסלון. הוא ישן שם, הוא אוכל שם, הוא עושה הכל. ושני החדרים שהיו לו נוספים זה היה מחסן, שבעצם איפה מצאנו את הכסף ביום האחרון.

ש: לא אבל הגברת טפליצקי אם אני הבנתי נכון, את מתארת אדם עם התנהגות מאוד אקסצנטרית פה ושם, מוזר.

ת: כן.

ש: אבל זה גם מאוד מוזר, ללכת ולשלוח אותך להוציא עוד 4,000 ₪ ועוד 4,000 ₪. אז דווקא על זה מהכל את גילית מעורבות מאוד מאוד מצומצמת לא שאלת אפילו, למה?

ת: אבל הוא היה קונה, הוא היה קונה. הוא היה משלם שכירות, הוא היה קונה דברים, כי למה אני לימדתי אותו? למה אני הייתי שם בשביל ללמד אותו, לקנות תחתונים, לקנות.

ש: למה לא שאלת אותו משה, מה, מה זה הכסף, מה קורה עם הכסף הזה? למה?

ת: לא יודעת, לא הייתה לי סיבה לשאול. שכבר היה לי מוזר, שזה היה יותר מידי. כי אם פעם חודש 4,000 ₪ הוא מוציא, ויש לו את הכסף האלו והוא משתמש, הוא קונה פה, הוא קונה שם, הוא נוסע לקרובי משפחה. יש לו מה לעשות עם הכסף האלו. ואף פעם לא, לא שאלתי אותו. אבל כשראיתי כבר שזה יותר מידי, שזה כבר מוזר, אז, ואם לשים לב שאחרי שקרה מה שקרה גם הוצאות היו הרבה פחות, הוצאות הכסף מהכספומט היו הרבה פחות ממה שהיו ברגע הזה שאמרתי די.

ש: לא הבנתי.

ת: שברגע שראיתי שזה כבר מוזר, שזה יותר מידי, שאיפה הכסף, אז שאלתי אותו למה אתה צריך עוד כסף? איפה הכסף שאנחנו כבר הוצאנו בשבילך.

ש: אז כן שאלת?

ת: שאלתי אותו פעם אחת. כי, שכבר ראיתי זה יותר מידי אני אמרתי לו אני יודעת שאתה חוסך לבת, אבל אתה לא צריך לחסוך לבת בשביל הדירה כי יש לה, יש לך חשבון חיסכון שמיועד בשביל, בשבילה. והוא בשום פנים ואופן, למה הוא חסך? כאילו לא רצה לשבור את החשבון החיסכון. אז שראיתי שזה כבר יותר מידי שאלתי אותו, אז הוא אמר לי, מה הוא אמר לי? הוא אמר לי שני מפריעה לו לחיות עם השאלות."

87. טענת הנאשמת כי בשלב מסוים, ובפעם יחידה, התעמתה עם המתלון, ואמרה לו להפסיק לבקש ממנה למשוך כסף, וכי הוא ענה לה בתגובה שהיא "מפריעה לו לחיות" ראה בציטוט מדבריה שלעיל) אינה אמינה עלי. טענה זו, שהושמעה על ידי הנאשמת מס' פעמים, מאירה את גרסתה באור לא אמון, וראוי להתייחס לכך -

לטענת הנאשמת, בשלב מסוים, ניסתה להפסיק את המשיכות שהמתלון היה מבקש ממנה למשוך, ובבירור שערכה עמו, הוא הגיב בגסות, עד שביקשה בנסיבות אלה להפסיק עבודתה, ועל זאת העידה בבית המשפט כך:

"פעם אחת כמו שאת יודעת את זה, וכולם יודעים אני אמרתי לו, נתתי לו, גם אמרתי לו לא. ושאני יותר לא, שהוא כבר החודש הוציא הרבה כספים ללא צורך ולשאלה איפה הכספים הוא אמר שאני מפריעה לו לחיות. אז אני אמרתי די, בזה אני מסיימת את העבודה שלי איתך אם אני מפריעה לך ולא עוזרת לך, אז למה אני קיימת פה? למה אני מגיעה לפה? והודעתי על זה לעובדת סוציאלית, והיא עשתה את העבודה בשביל להחזיר אותי לעבודה איתו כי ברור שהוא לא יכול להתנהל לבד. ואז הוא ביקש ממני סליחה. (עמ' 865 ש' 1).

גם בעימות המשטרתי בין הנאשמת למתלונן, היא הזכירה את אותו משבר בין השניים, שבגללו רצתה לסיים את הטיפול בו, ולעזוב, ונמלכה בדעתה רק אחרי התנצלותו של המתלונן, ואולם שם, בפני המתלונן בעימות איתו, תיארה את אותו אירוע אחרת כך:

"...אני מכירה את מ' תשע שנים, והיה לנו קשר יותר ממדריכה ומשתקם, פעם אחת הוא אמר לי שעשיתי לו נזק, זה גרם לי לפגיעה מאד קשה גם נפשית, עד כדי כך שאני דיברתי על זה עם העובדת הסוציאלית, אמרתי לה את זה ודרשתי לצאת מהטיפול במשה, ואז משה התקשר אלי וביקש ממני סליחה. אחרי שדיברנו, אחרי הסליחה שהוא ביקש, באתי אליו הביתה, דיברנו, החזרנו דברים במקום והמשכנו בדרכנו. (עימות ת/19 עמ' 11 ש' 15).

ניתן לראות, שבמשטרה, בעימות מול המתלונן, אותו משבר נקודתי וחרף בין המתלונן לנאשמת, תואר מפיה **ללא כל קשר למשיכות המזומן**. והיא לא הזכירה כלל עניין זה. לעומת זאת, רק בבית המשפט, שנים אחר כך, הוצגה אותה אפיזודה בהקשר של המשיכות. יצוין כי המתלונן, שנחקר כאמור שעות על גבי שעות, לא נשאל בכלל כל סיטואציה שבה הנאשמת סירבה להמשיך למשות עבורו כספים.

השאלה היחידה שהמתלונן נשאל לגבי סיטואציה דומה, בה התנצל בפני הנאשמת נגעה לאירוע אחר לגמרי, ולא לגבי טרונייתה של הנאשמת על משיכות כספים כדלקמן:

"אחד המקרים שבהם היה לך ויכוח על בעיות זיכרון, אתה זוכר שהתעצבנת וכעסת על כך שלא מצאת את הכסף שלך, את הדברים שהנחת במקום מסויים ואח"כ בפגישה עם אלה כשהיא עזרה לך לחפש מצאת את זה, וגם אמרת לאלה "אני מתנצל, סליחה". אתה זוכר כזה דבר?

ת. אני זוכר. בשביל זה יש לי יומן כבר 14 שנה. (עמ' 148, ש' 30, מיום 3.6.18)

התרשמתי כי הנאשמת "גייסה" מחלוקת כלשהיא עם המתלונן, אשר כנראה באמת התרחשה, בעניינים אחרים, הוציאה אותה מהקשרה, לטובת טענה כוזבת כאילו ניסתה להתמודד מולו לגבי תופעת המשיכות התמוהה.

88. הנאשמת נחקרה לראשונה במשטרה ביום 16.9.14, וכבר בחקירה הראשונה אישרה כי נהגה למשוך כספים עבור המתלונן הרבה פעמים, גם ביחד וגם לבד, לבקשתו (ת/18, ש' 56), גם בסניף קצרים וגם בסניף בנק הפועלים בטבריה (ת/18 ש' 76), ואף ציינה כי המתלונן נהג לתת לה את הקודים הסודיים (ת/18 ש' 197), כי הייתה עושה איתו כל חצי שנה החלפת קודים (ת/18 ש' 78), וכי את הכספים הייתה מוסרת למתלונן (ת/18 ש' 182). ראוי לציין בשלב זה, כי הגם שהגרסה ניתנה לכאורה בהזדמנות הראשונה, וכבר בחקירה הראשונה, לא ראיתי בכך סימן אמת מובהק, כי הנאשמת לא הייתה מופתעת מהחקירה. כפי שצוין לעיל, הנאשמת ידעה זמן לא מבוטל טרם החקירה כי המתלונן חושד בה, לאחר

שפנה אליה ושיתף אותה בגילוי שלו על משיכות לא ידועות בחשבונות, והיא אף הגיעה לביתו, ובחיפוש שם "מצאה" כסף מזומן (האירוע תואר על ידי בהמשך חקירתה ת' 18 ש' 59). מסקנתי היא, כי היה לנאשמת זמן לחשוב ולהכין גרסה, עוד בטרם הוזמנה לחקירה. אני מוצאת שכאישה אינטליגנטית ובעלת יכולות, החליטה שלא להתנער מהמשיכות במכשיר הכספומט, אלא מסרה גרסה כי ביצעה המשיכות לבקשת המתלון.

89. הנאשמת התבקשה להסביר מדוע משתקמים היו צריכים שתמשוך עבורם כספים, ונתנה מספר הסברים - באופן כללי, טענה כי המשיכות באמצעותה התבקשו בגלל **מצב פיזי שמנע מהמשתקמים ללכת, או בגלל שהמצב הנפשי לא איפשר** (ת' 18 ש' 52), ובהמשך, כשהחקירה הצטמצמה למשיכות מחשבונות של המתלון בלבד, מסרה כי **מצבו של המתלון היה ירוד וכי עבר ניתוחים בשנה האחרונה וסבל ממצב נפשי רע** (ש' 93, ו- 99). עוד מסרה כי **כל פעם שנסע לחו"ל הייתה קונה עבור המתלון דולרים** (ת' 18 ש' 76), כי משכה עבורו **4000 ש"ח לפני שבתו מרים באה לבקר לתת לבת מתנה** (ש' 80, וש' 120), וכי הייתה מבצעת את כל המשיכות בסכומים גדולים כי הוא **פחד להוציא כסף בסכומים גדולים** (ש' 82), וכי במקרה אחר המתלון **רצה לתת כסף לגרושתו לפני נסיעה לארה"ב**. בהמשך, כאמור לעיל, טענה כי משכה כספים כדי **שהמתלון יסייע לבתו מרים ברכישת דירה**.

90. גרסתה של הנאשמת, באשר לתכלית המשיכות עבור המתלון, נסתרה בכל אחד ואחד מההסברים שהציעה.

הטענה לגבי מגבלה פיזית או נפשית למשוך כספים איננה רלוונטית כלל, נוכח קיומן של משיכות רבות של המתלון בעצמו לאורך כל השנים, בסכומים קטנים של 500 ו-1000 ₪, המוכיחות כי פיזית וטכנית לא הייתה לו כל מניעה להגיע ולמשוך כספים. המתלון היה איתן בגרסתו, בעימות עם הנאשמת, ובעדותו בבית המשפט, כי הוא במצב גופני טוב, ונוהג להגיע ברגל לכספומט הקרוב כדי הליכה קצרה, למשוך שם כסף.

91. הנאשמת כשלה מלהצביע על אירועים של חולי ספציפי, שמנע מהמתלון למשוך כסף, ושחייב את עזרתה במשיכות. מדובר ממילא באירועים בודדים, לעומת כ-70 משיכות שמינחות לנאשמת, כך שגם אילו היה בטענה ממש, לא היה בה להסביר את מספר המשיכות הרב, ואולם גם בטענותיה הנקודתיות, הנאשמת לא שכנעה. וראה לעניין זה את ההתייחסות שלעיל לפציעתו של המתלון בחרמון (פסקה 64), ולדחיית טענת הנאשמת כי משכה אז כסף למתלון לבקשתו.

92. הנאשמת נשאלה על ידי באת כוחה לגבי פציעתו של המתלון לאחר שנפל מאופניים בחודש דצמבר 2010, ונשאלה מה הקשר בין נפילה זו לבין שלוש משיכות שמינחות לה בכתב האישום במהלך אותו חודש. הנאשמת השיבה כי בשל פציעתו בידו, נמנע המתלון לצאת מהבית במשך תקופה, ומדבריה ניתן היה להבין שמשכה לו כספים בשל פציעתו (עמ' 752 מיום 2.8.20, ש' 6). בחקירתה הנגדית (עמ' 888 ש' 32) עומתה הנאשמת עם רישומים שלה כי תאונת האופניים התרחשה ביום 12.12.10, וכבר יומיים אחריה, ביום 14.12.10, ביצע המתלון, על פי רישומיו בטבלאות ההוצאות, קניות בשוק. מצאתי

את תשובותיה כבלתי מספקות ובלתי משכנעות.

93. טענה נוספת של הנאשמת הייתה כי משכה כספים לבקשת המתלון, כדי לתת אותם לבתו מרים, שביקשה לרכוש דירה בניו יורק. טענה זו הושמעה גם בחקירתה המשטרתית (ראה ת/7 ש' 342). הנאשמת מסרה בהרחבה, בעדותה (עמ' 757-758) כי עניין איסוף הכסף למרים העסיק את המתלון, וגרם לו לבצע משיכות רבות באמצעותה, אף גרם לקונפליקט בינה לבין המתלון, ולדיווח על כך לעובדת הסוציאלית דניאל. טענה זו, של איסוף כסף לסייע ברכישת דירה למרים, נסתרה חד משמעית בחקירתו הנגדית של המתלון אשר העיד כי מרים לא קבלה כל כסף, ונסתרה אף בעדותה של מרים, אשר העידה כי הרעיון לבקש כסף מאביה, אשר היה על הפרק בשלב מסוים, ירד מהר מהפרק, כי בסופו של דבר ביקשה שלא להכביד על אביה כלכלית ולא לפגוע בחסכויותיו, וגם כי התרשמה לרעה ממעורבותה של הנאשמת בענייני הפיננסים של המתלון (עדותה עמ' 14 מיום 24.1.18).

94. דוחות דיווח סדירים שהנאשמת ערכה לגבי עבודתה עם המשתקמים אותם הדריכה הוגשו כמוצג תביעה (קלסר ת/6). אין ברישומים אלה תיעוד של משיכות מזומן עבור המתלון. כשנשאלה הנאשמת מדוע לא רשמה בדיווחיה את המשיכות, שהרי מדובר בעניין יצא דופן, סיפקה מספר הסברים. ההסבר המרכזי הנו כי **משיכת הכספים הייתה עניין שגרתי ורגיל, עד כי מצאה שלא לרשום לגביו כל הערה** בגליונות הדיווח (ראה לדוגמא עמ' 869 ש' 14 ואילך). הסבר אחר של הנאשמת, לכך שמעולם לא רשמה כי משכה עבור המתלון כסף, הוא כי **במקומות בהם רשמה "עבודה על חשבון בנק", התכוונה למשיכות כספים** (עמ' 860 ש' 28, וכן חקירתה ת/18 ש' 151).

95. שני ההסברים החלופיים סותרים זה את זה, מנוגדים להגיון ונסתרים בראיות. טענתה כי מדובר בעניין שגרתי מנוגדת לכל תפיסה הגיונית, ודומה כי אין צורך להסביר עד כמה חריגה ובלתי שגרית היא בקשה של מטופל מוגבל, ממדריכה שיקומית, למשוך לו אלפי שקלים מחשבונו. החריגות בולטת מול עניינים אחרים, שגרתיים במהותם, אשר דווקא כן נרשמו בדיווחיה של הנאשמת לאורך השנים, כמו, לדוגמא בלבד, מתוך דיווחים רבים - דיווחים על בישול (22.11.10), נקיון (20.11.09), הכנה לשבת (28.5.10) סידור דואר (15.4.11) שיחה על חשבון חשמל (16.11.09) ומעקב אחר דוחות בנק באינטרנט (19.11.09), ועוד ועוד עניינים בשגרה, אשר לגביהם דיווחה הנאשמת בקפידה ובחזרתיות לאורך השנים, בעוד שנמנעה מכל דיווח על משיכות מזומן.

96. בדיווחים כללה הנאשמת לא פעם התייחסות לעניינים כספיים של המתלון מול בנקים בהם סייעה לו (לדוגמא ביום 5.8.09), ואף ציינה ביום 30/3/11 כי לשם הוצאת תדפיס למתלון מהבנק בטבריה, לקחה ממנו את הכרטיס שלו. דיווחים על ענייני כספים שונים, "שגרתיים" לעומת משיכות מזומן בסכום גבוה, סותרים את טענת הנאשמת כי סברה שהמשיכות הרבות אינן עניין בלתי שגרתי מספיק השווה דיווח.

97. גם הטענה כי הנאשמת הסתפקה ברישום הלקוני "עבודה על חשבון בנק" במקום הרישום המתבקש על משיכת מזומן בכספומט בסכום המתאים, נסתרת בראיות, שכן אין התאמה בין המשיכות שבוצעו,

לבין הרישומים על עבודה על חשבון בנק. בדיקה אקראית ברישומים שבוצעו בימי המשיכות, ממחישה כי הרישום עוסק בעניינים אחרים, ולא מצוין, לרוב, "עבודה על חשבון בנק". (ראה לדוגמא בלבד את התיעוד מיום 11.4.11, בו בוצעה משיכה על סך 1000 ₪, ובו דיווחה הנאשמת על עניינים כמו נזילה בתקרה, ונסיון להתקשר לבעלת הבית של המתלון, רישום מיום 10.2.11, בו נמשכו 2000 ₪, ושב עסקו המתלון והנאשמת בבישול ובשיחה על חתונה בארה"ב, ללא ציון הערה על כסף או ענייני בנק, או רישום מיום 7.5.12, בו נמשכו 4000 ₪, והרישום מדווח על פגישתה של הנאשמת עם המתלון בדואר, ללא כל איזכור של משיכת מזומן, או של ענייני בנק).

98. הנאשמת מסרה כי צוות "דרך הלב" היה מודע למשיכות שביצעה, וכי דיווחה על כך באופן קבוע. הדברים נאמרו על ידה החל מהחקירה הראשונה (ת/18 ש' 114) ובהמשך, בגרסאותיה השונות בחקירה (ת/22 ש' 23 ואילך, ת/7 ש' 202), ובבית המשפט (עמ' 717 ש' 26, עמ' 955 ש' 31). לדבריה, שתי העובדות הסוציאליות שפיקחו עליה בשנות עבודתה האחרונות, מיכל פרידמן, ודניאל קנטון יודעו על ידה במפורש על המשיכות עבור המתלון לבקשתו.

99. גרסה זו של הנאשמת נסתרה. המנהלת פאני שמעי, ושלוש העובדות הסוציאליות מיכל פרידמן, דניאל קנטון, ואף עדה ההגנה שפרה מזוז, העידו כי הופתעו כשנודעו להן החשדות נגד הנאשמת, וכי ככלל לא ידעו ולא דווחו על המשיכות מחשבונו של המתלון בסדר הגודל המיוחס לנאשמת. ארבע העדות, אף העידו פה אחד לגבי נוהל ברור שהיה ידוע ומקובל בחברת "דרך הלב", לפיו כספים של המשתקמים היו מחוץ לתחום, וחל איסור מוחלט על אנשי הצוות להתעסק בהם.

100. עו"ס פאני שמעי העידה כי הנאשמת מעולם לא התייעצה לגבי משיכת כספים (עמ' 200 ש' 22) עוד העידה כי חל נוהל שאוסר לקחת כספומט וקוד אישי ממשתקם, אסור למשוך כסף, ואף אסור להיכנס לבד לביתו של משתקם (עמ' 199 ש' 4). שימוש בכספומט על ידי מדריך הוא עניין חריג ביותר (עמ' 200 ש' 24), וגם במקרים קיצונים של פציעה או מוגבלות, מעדיפים שהמדריך יבצע את הפעולה יחד עם המשתקם, או שהמשתקם יעזר באדם אחר (עמ' 199 ש' 27). גב' שמעי העידה כי הנוהל היה נוהל שהועבר לעובדים בעל פה, וכי רק בשנת 2015, אחרי גילוי הפרשה והחשדות כלפי הנאשמת, הונהג בחברה טופס עליו חותמים העובדים. גב' שמעי שללה את טענת הסנגורית כי הנוהל היה מעורפל, והבהירה שנגיעה בכספים אסורה לחלוטין, אלא במקרה חריג, תוך קבלת אישור גם על פי נוהל וגם על פי השכל הישר (עמ' 203-204).

101. עו"ס מיכל פרידמן, אשר עזבה את עבודתה ב"דרך הלב" לפני שהפרשה נחשפה, העידה אף היא כי היה נוהל ברור לא לגעת בכסף של מטופל (עמ' 206 ש' 20). העדה ציינה כי הנאשמת דיווחה לה פעם אחת על משיכת כסף עבור המתלון, לשם נסיעה לחו"ל (עמ' 272 ש' 28), וסייגה דבריה בהערה שיתכן היו מקרים נוספים, בהם נודע לה על משיכות של הנאשמת עבור משתקמים, אך אינה זוכרת אם הנאשמת משכה כסף למתלון או למשתקם אחר (עמ' 273 ש' 22). העדה הבהירה, כי מדובר במשיכות של 200 או 300 ₪ לכל היותר שעליהן נודע לה, ובפעמים ספורות (עמ' 274 ש' 5), כי

הבהירה לנאשמת שהדבר אסור (עמ' 299 ש' 9). העדה העידה שהיא מכה על חטא שלא דיווחה על כך. לדבריה, פנתה לפאני שמעי, כדי לשוחח עמה על "עניינים" עם הנאשמת, אבל קיבלה מסר שפאני סומכת על הנאשמת מאד ומעריכה אותה, ולכן ויתרה על המשך בירור או דיווח (עמ' 278). מכל מקום, מיכל פרידמן הבהירה כי לא ידעה על משיכות, זולת לגבי מקרים בודדים ובהיקף קטן, שעליהם הנאשמת סיפרה.

102. גם עו"ס דניאל קנטון, אשר עבדה ב"דרך הלב" כעו"ס ממונה על הנאשמת בעת גילוי הפרשה, העידה במפורש כי נוהל החברה אוסר איסור מוחלט על נגיעה או טיפול בכסף של משתקם, וכי החזקת כרטיס אשראי של משתקם אסורה (עמ' 334 עמ' 32), כשנודע לה מהמתלון שהוא חושד בנאשמת כי גנבה לו כספים, לקחה זאת דניאל מאד קשה (עמ' 345 ש' 12). הנאשמת לא דיווחה לה, לדבריה על משיכות כסף למתלון, ואילו הייתה עושה זאת - הייתה מדווחת על כך הלאה.

103. גם עדת ההגנה שפרה מזוז, גם היא הייתה עו"ס בכירה בחברת "דרך הלב", שהוזמנה לעדות מטעם הנאשמת הבהירה בעדותה כדלקמן:

"עו"ד בביל: מה נוהל הדיווח כאשר מדריך עושה שימוש בכרטיס אשראי של המשתקם....

העדה, גב' מזוז: שזה לא אמור לקרות, זה לא אמור לקרות, המסר הוא מאוד ברור. אנחנו בגלל הרגישות בעבודה, המסרים הם מאוד מאוד ברורים, היו נהלים לפחות ככה, אני לא יודעת להגיד אם זה נהלים שחודדו מהיום הראשון שנכנסתי לניהול המקצועי או שזה משהו שעלה לאורך השנים בעקבות צרכים שעלו. אבל כמו למשל שמדריך אסור היה לו להחזיק במפתחות לבית של משתקם ולהיכנס כשהמשתקם לא נמצא או בטח לא לעשות שימוש בכרטיס אשראי. אז אם קרה כזה דבר ודאי שהיה צריך להגיע דיווח אליי, לפאני שדבר כזה קורה. (עמ' 1063 ש' 62)

ובמקום אחר:

העדה, גב' מזוז: לקחת כרטיס אשראי ולעשות שימוש זה אסור. מבחינת הנהלים היבשים, מבחינת הנחיות ברורות, כדי לשמור על מדריכים, כדי לשמור עלינו העובדים הסוציאליים, יש בני משפחה שיעשו את זה, יש מכרים, יש חברים, יש גורמי רווחה. (עמ' 1063 ש' 19)

104. בניגוד לעדויותיהן של עובדות "דרך הלב", טענה הנאשמת כי לא היה כל נוהל שאסר עליה לגעת בכספים של משתקמים, אף טענה שאינה סבורה כי הדבר בעייתי, כשיש בכך צורך, והעידה כי סייעה

במשיכת כספים לא רק למתלונן, אלא גם למשתקמים אחרים, לריסה, אנטולי וסופיה (עמ' 717 ש' 26, עמ' 560 ש' 1). לדבריה, רק אחרי שסיימה עבודתה ב"דרך הלב", קבלה מכתב אשר הסביר בדיעבד מה מותר ומה אסור (עמ' 715 ש' 20).

105. גרסאותיהן של עובדות "דרך הלב" עדיפה בעיני ללא ספק על גרסת הנאשמת. כל הארבע, שהשאירו רושם טוב ואמין, העידו כי הנאשמת הייתה מדריכה טובה, והביעו הערכה כלפיה. ניכר היה מעדותן, כי מעמד העדות נגד הנאשמת אינו נעים להן, וכי הפרשה הותירה אצלן תחושות של מבוכה ואכזבה. התרשמתי כי גם אם לא היה מדובר בנוהל כתוב, הרי שהאיסור הברור להתעסק בכספים, היה נהיר ומוגדר לכלל עובדי החברה, גם כעניין מובן מאליה, וגם כתורה שבעל פה, שהועברה בהדרכות ובשיחות מקצועיות. איני מתעלמת מאינטרס אישי שיתכן ומתקיים אצל עדות אלה, במיוחד בעלת החברה גב' שמעי, בגין טענות אפשריות לאחריות משנית או שילוחית לפגיעה הרכושית של המתלונן. אף נתתי דעתי לאפשרות שהייתה בחברת "דרך הלב" גישה של פיקוח רופף, מתן אמון בלתי מסוייג ומוגזם, או אף חריגות מנהלים שונים, עניין אשר באות כוחו של המתלונן הפנו אליו בסיכומיהן. עדות בדבר דוגמא להפרת נוהל על ידי עובדות החברה נמצאה בדבריה של מיכל פרידמן, אשר העידה כי היה נוהל שאסר על הסעת משתקמים ברכביהם של העובדים, אבל נוהל זה הופר לא פעם בשל אילוצים כמו היעדר תחבורה ציבורית ומרחקים גדולים בגולן (עמ' 296 ש' 27). סבורני כי אין לדברים משקל רב, וכי אי הקפדה, אפילו עצימת עיניים, בנוגע להפרות מוסברות ובלתי חמורות של נהלים אינה דומה להתעלמות או לאישור לגבי התעסקות במזומנים באלפי שקלים רבים, השייכים למשתקם מוגבל. הפרות הנהלים בחברת דרך הלב, אשר לא מצאתי כי היו חריפות או חריגות, אין בן לשנות את קביעתי על כך שהעובדות הסוציאליות אמינות עלי, וכי גרסתן, כי נטילת כספים ממשתקמים אסורה, וכי הנאשמת לא דיווחה על המשיכות הרבות - היא גרסת אמת.

106. גרסת הנאשמת מנוגדת לשכל הישר ולתפיסה הטבעית כי כספים ורכוש של אדם, הנם עניין רגיש, אשר מגודר בגבול ברור מפני ידו של הזולת. הדבר נכון במיוחד ביחסי טיפול באנשים מוגבלים ומבוגרים, אשר נפילתם כקורבנות לעבירות רכוש הנה תופעה מוכרת, ולכן מחוייבת זהירות מוקפדת בנגיעה בכספיהם ורכושם, ולו כדי שלא יפול חשד שווא על מי שבשל תפקידו הנו בעל גישה לאותו רכוש. אין הגיון בהצהרתה שלא הייתה בעיה להתעסק בכסף ובאשראי של משתקם.

107. הנאשמת עומתה בחקירתה עם טענות צוות חברת "דרך הלב", אף נשאלה לגבי חוסר ההיגיון בכך שלא הקפידה לרשום את המשיכות שביצעה, ולדווח עליהן בדיוקנות. תשובותיה נעדרו הגיון:

"עו"ד הדס: של המשיכות. עכשיו תראי, לא היית צריכה לעשות רישום אצלך, יכולת לדווח לעמותה זה היה מופיע שם תעודת ביטוח שלך. איך? בן אדם כזה חסכן, את מוציאה לו כסף, עם בעיות זיכרון. אני לא מצליחה להבין איך את לא רושמת את זה.

כב' הש' שפילברג כהן: לא, אני אחדד את זה. את לא הרגשת שאת משחקת באש?

העדה, הגב' טפליצקי: לא.

כב' הש' שפילברג כהן: לא? בואי תסבירי.

העדה, הגב' טפליצקי: לא. כי היה לנו קשר, היה לנו קשר מאוד טוב. לא ציפיתי שזה יכול לצאת, כי כל כך עזרתי לו גם בלחיסון, כי עשיתי לו תוכניות חיסכון, אחד. ושתיים, וגם הייתי בקשר עם הילדים שלו לגבי כספים שהן ביקשו לקניית דירה אחת, לקניית דירה שנייה. וכל הזמן, ולא ציפיתי, לא חשבתי שזה מה שיכול לצאת מכל העבודה שלנו, של 9 שנים."

(עמ' 863 ש' 7).

108. גרסתה של הנאשמת כי אין כל איסור להתעסק בכספים, מנוגדת לדברים שהיא עצמה מסרה בחקירתה במשטרה ת/7 ש' 219, שם אישרה כי יתכן ומיכל פרידמן אמרה לה שאסור למשוך כספים מחשבוננו של המתלונן.

109. יותר מכל, הטענה כי לא ידעה שכספי משתקמים הם מחוץ תחום, אינה מסתדרת עם ההתרשמות מהנאשמת, כאישה אקדמאית, משכילה ואינטליגנטית, עם תודעה מוסרית נורמטיבית, אשר בוודאי מבינה את המובן מאליו, ואשר מיתממת ובוחרת שלא לומר אמת, בטענתה.

110. כאן המקום לפרט עוד באשר לרושם שהותירה עלי הנאשמת. התרשמתי מדמות דומיננטית, אשר ברור מדוע הרשימה לטובה את עמיתיה ואת המשתתפים בו טיפלה. עדותה נמסרה ברהיטות ובשטף, וניכר כי היא בקיאה מאד בראיות ובטענות נגדה. עברית אמנם איננה שפת אמה, אך טענות בעניין זה, שנטענו בסיכומים, דינן להידחות, ולא מצאתי כי הייתה בעמדת נחיתות כלשהי, או שדבריה הוצאו מהקשר, עקב קשיי שפה. מדובר באישה שעלתה לישראל בגיל צעיר יחסית, בעליית שנות ה-90, מברית המועצות, אשר ילדה בארץ את אחת מבנותיה, שהיום היא אישה צעירה, ושהעידה בעברית תקינה, אפילו עשירה (ניתן להתרשם מהקלטת הדיונים והתמליל). תיאור הנאשמת, כאישה מבוגרת חולנית ועם קשיי שפה, לא תואמים את הרושם שהותירה. הכחשתה את האיסור שהוכח, ושמוכן, לגעת בכספי משתקמים, נמצא על ידי מתחכם, מעושה ובלתי אמין.

111. עניינם של משתקמים אחרים, שאת שמם ציינה הנאשמת, ושלדבריה גם להם בצעה משיכות, איננו רלוונטי, לאור היעדר מחלוקת על כך שמדובר במקרים ספורים, בסכומים נמוכים ביותר, ובאנשים עניים וחולים, אשר מצבם הגופני ועצמאותם היו ירודים מאלה של המתלונן, וחשוב מכך, מצבם הכלכלי היה ככל הנראה שונה בתכלית השינוי בהיותם נתמכי סעד, לעומת המתלונן שמצבו הפיננסי היה שפיר ובולט.

לטובה לעומת זה של משתקמים אחרים. אין להשוות משיכה של מאות שקלים בודדים, במצבים יוצאי דופן, שעליהם הנאשמת דיווחה (ראה עדות מיכל פרידמן עמ' 274 ש' 5) למשיכות בעשרות אלפי שקלים, אשר הנאשמת הסתירה, ושעליהן לא דיווחה לא בכתב ולא בעל פה.

112. גרסת הנאשמת אינה אמינה לא רק בשל סתירתה באופן מוחלט בראיות ובעדויות שנמצאו אמינות, ולא רק בשל היעדרן של ראיות תומכות לגרסה, כמו דיווחים או רישומים בזמן אמת, אלא גם בשל אופן הצגתה של הגרסה, ובשל סגנון עדותה של הנאשמת. החקירה הראשית של הנאשמת התפרשה על שתי ישיבות, בהן תושאלה ארוכות על ידי באות כוחה, אבל נמנעה מלהציג גרסה סדורה וחד משמעית. עניין לנו בטענה כי הנאשמת משכה וגנבה כסף מחשבונו של המתלון למעלה מ-70 פעמים. על פי גרסת ההגנה, בכל אחת מפעמים אלה, היה המתלון מבקש ממנה לבצע את המשיכה, נותן לה כרטיס אשראי וקוד סודי, והיא הייתה עושה כבקשתו, מושכת כסף, בסניפי בנק שונים, מעבירה לו את הכסף ומחזירה לו את הכרטיס. תופעה חוזרת כזו, שהפכה להרגל של שנים, אשר מנוגדת לשכל הישר ואשר מנוגדת לטענות המתלון, דורשת מהנאשמת לצעוד קדימה ולהסביר מה באמת קרה, ואולם הנאשמת לא עשתה כן, ולא נתנה כלל תיאור עובדתי של ההתרחשויות. תחת זאת, העידה סחור סחור, והתייחסה באופן מפוזר למקרים בודדים בהם לטענתה המתלון נזקק לכסף, לענייני זיכרון ומוגבלות אחרת של המתלון, ליחסיו עם בני משפחתו, לנהלי החברה בה עבדה, ועוד כהנה וכהנה עניינים בתשובות לשאלות אשר צוות ההגנה הפנה אליה. בישיבה השנייה בה העידה בחקירתה הראשית, אחרי עשרות עמודי פרוטוקול, מצאתי להתריע בפני ההגנה כי עד אותו שלב טרם הוצגה גרסת הנאשמת לגבי משיכות הרבות (עמ' 719 ש' 31), ואולם גם אחרי הערה זו לא הובא תיאור לגבי הנרטיב החלופי לזה שמפורט באישום, ושבאמצעותו מבקשת הנאשמת לעורר ספק.

113. טענותיה של הנאשמת לגבי משיכות כסף לבקשת המתלון, נותרו תלושות מכל הקשר, נעדרות אחיזה בזמן או במקום, ומנוגדות לתמונה שהצטיירה לגבי הדמויות הפועלות מכל הראיות האחרות. ראיתי בפני, במשך ימים ושעות של עדות את המתלון, והתרשמתי ממוגבלותו ומאישיותו. הבולטות בתכונותיו היו חסכנותו הרבה, עצמאותו בחייו לבד, והאמון שנתן בנאשמת, שהייתה הדמות המרכזית בשגרת חייו. ראיתי בפני את הנאשמת, אישה נמרצת, חרוצה, דעתנית ואינטליגנטית, מעורה בכל פרט בחיי המשתקם שבו טיפלה. איני יכולה להעלות על דעתי דינמיקה שבה המתלון מבקש למשוך שוב ושוב כסף רב מחשבונו, מבלי שהנאשמת מבררת את פשר בקשתו המוזרה לעומק ו"ללא הנחות", מסרבת לכך, ומדווחת על כך. ממילא נשלל התסריט של משיכות רבות שוב ושוב, ואגירת מזומנים בבית, ללא בירור מצד הנאשמת, וללא דיווח לממונים. הנאשמת העידה בפירוט רב מאד על שיחות עם המתלון לגבי משפחתו, לגבי הרגליו, בריאותו, כולל עניינים אישיים ביותר, יחסיו עם אנשים, ועוד. בכל אלה התערבה באופן דומיננטי. לעומת זאת, על עניין כה מרכזי כמו המשיכות, שהנו גם הסיבה לניהולו של משפט זה, העידה ללא כל פירוט, ובאופן סתום מסרה רק כי כיבדה את בקשת המתלון כל פעם, ומסרה לו את הכספים שמשכה.

114. באחד משלבי החקירה הנגדית, בשלב מתקדם של עדותה הארוכה, כשהוצג בפני הנאשמת אירוע מיום 30.10.12, שבו מיוחסת לה משיכה של 2000 ₪. הוצג בפניה רישום שלה מאותו יום בקלסר ת/6, שם נרשם שבשעות 16.30-18.00 נפגשה עם המתלון בטבריה לצורך קניות בסופר "מגה בעיר" בכרטיס

של 300 ₪ שהמתלון קיבל מהרווחה. בטבלת ההוצאות של המתלון לא מופיע באותו יום רישום לגבי משיכה, ואילו בתדפיס הבנק (ת/27) מופיעה משיכה מבנק (ללא ציון של שעה או מקום המכשיר). כשהוצג בפניה רישום שלה כי נסעה עם המתלון לטבריה, נשאלה הנאשמת אם היא זוכרת את נסיבותיו של אותו אירוע, אשר היה חריג, כי התרחש בטבריה, שם שהתה באופן נדיר יחד עם המתלון. הנאשמת אישרה בדוחק כי אכן נפגשה עם המתלון באחד המקרים בטבריה לעניינים שונים, ואולם לא ידעה למסור פרטים בשאלה מי ביצע המשיכה של 2000 ₪, ובאיזה נסיבות. מצאתי כי תשובותיה הבלתי אמינות לגבי אותו יום בטבריה, ממחישות את היעדר האמינות שבגרסתה באופן כללי (עמ' 943 ש' 15 ואילך).

115. שוכנעתי בטענות כתב האישום כי במשך שנים היה המתלון עוקב אחר חשבונות הבנק שלו רק בהדרכתה של הנאשמת, ולרוב בביתה, עד לשלב מאוחר ובשנים האחרונות לעבודתה איתו, אז קנה מחשב באמצעותו שרכשה את המחשב בפועל. מידת השפעתה של הנאשמת על המתלון, ומנגד הקושי שלו בהבנת מחשב (ראה דבריו: "אני ומחשב לא חברים" בעמ' 68 ש' 12)), מביאים למסקנה כי הנאשמת שלטה למעשה במידע שהתקבל אצל המתלון, בהיותה המנטורית שלו בפועל לענייני מחשבים. לא ראיתי אפוא לקבל את טענות ההגנה כי אין הגיון בכך שהמתלון לא הבחין במשיכות חריגות בחשבונו לאורך שנים שבהן, לכאורה, עקב מעקב פעיל אחרי חשבונותיו.

116. הנאשמת העידה במפורש כי היא והמתלון בילו זמן ניכר מול המחשב, בעיקר בענייני הבנק, וכי נהגה ליעץ לו בענייני השקעות וניירות ערך. גרסת המתלון, כי בכל אותן ישיבות יחד מול המסך לא ראה את המשיכות, והבחין בהן לראשונה רק כשמדריכה אחרת החליפה את הנאשמת, אמינה בעיני. יש לזכור כי מדובר באדם מבוגר אשר מעולם לא היה בעליו של מחשב, הסובל ממוגבלות מסוימת, שעברית אינה שפת אמו, ומנגד, ברישומים חד גוניים, לא בולטים, של תנועות חשבון רבות שבתוכן מוסוות משיכות לא רבות יחסית (כמשיכה או שתיים לחודש), אשר ניתן בנקל לא להבחין בהן. היעדר הבנה במחשבים איננה חריגה לאנשים במצבו של המתלון, שוכנעתי כי היה לנאשמת קל לעבור עמו על הפלטים השונים מבלי שתשומת ליבו תאטר עניין חשוב. באותה נקודה, אציין כי ישנה סתירה בין שתי טענות של הנאשמת שמנוגדות זו לזו - מחד, מבקשת להאיר את המתלון כאדם מוגבל, רפה שכל ומוגבל בזיכרונו, עד שלא ניתן לסמוך על דבריו, ומנגד מלינה על כך שלא הבחין במשיכות בתדפיסי בנק ממוחשבים. כפי שפורט בהרחבה, מוגבלותו של המתלון לא מטילה ספק בגרסתו, אבל יש בה, בין היתר, להסביר כיצד לא הבחין בתנועות החשבון.

טענות הגנה נוספות

117. ההגנה ביקשה לעורר ספק באשמת הנאשמת בכך שעזבה את העבודה ב"דרך הלב" מרצונה, דבר שאינו מסתדר, על פי הטענה, עם ההגיון, אם אכן גנבה מהמתלון, ששימש עבודה כ"תרנגולת המטילה ביצי זהב". לא מצאתי משקל לטענה זו, הנוגעת לשיקולי אדם אם להמשיך לפשוע, או לחדול, ולפתוח דף חדש בעבודה קלה יותר, במועצת קצרין. החלטתה של הנאשמת לעבוד בעבודה חדשה אינה שוללת את אשמתה.

118. עניין נוסף הנו חייה הצנועים של הנאשמת, שתוארו על ידה ועל ידי בתה, עדת ההגנה אוולין טפליצקי. נטען כי בהיעדר סממני התעשרות, מתעורר ספק בגניבות. גם טענה זו נדחת, שעה שמדובר במשיכות של אלפי שקלים ספורים בממוצע חודשי, אשר אין לקבוע בוודאות שיביאו לפזרנות מנכרת עיניים.

119. ההגנה הפנתה לכך שהמדריכה החדשה, ששמה נירה, ואשר המתלון כינה אותה בשגגה "מיכל ליון" לא הובאה מטעם המאשימה, ואף לא ניתן הסבר לאי הבאתה לעדות. אין כל פרטים לגבי אותה "נירה" ונטען כי זהו מחדל חקירה. אני סבורה כי אילו העידה נירה, ניתן היה להיתרם מעדותה, ולהבין באופן מוחשי יותר את הליך גילוי הגניבות על ידי המתלון ומבחינה זו, יש חוסר מסויים, באי הבאתה, ובהיעדר ההסבר לכך. יחד עם זאת, לאור יריעת הראיות הרחבה, לא ראיתי בעניין "מחדל" ובכל מקרה, לא כל מחדל חקירה, גם אם נעשה, מחייב הטבה עם נאשם. נאשם נהנה מספק שמתעורר מחקירה בלתי מקצועית רק היכן שניתן להצביע על ספק ממשי, שהנו תוצאתו של המחדל. לא כך הוא הדבר במקרה זה. הישיבה עם "נירה" הייתה רק "יריית פתיחה" בשרשרת התרחשויות שהובאו ופורטו, והצטרפו לתמונה מלאה.

120. אסכם בסיכום ביניים כי מצאתי את גרסת המתלון אמינה, וכנתמכת בראיות מסייעות ומחזקות. לעומת עדות הנאשמת, שלא הייתה אמינה עלי, ונסתרה. שוכנעתי ללא ספק כי הנאשמת ביצעה משיכות רבות מחשבונן של המתלון, ללא אישורו. כעת אגש לברר את מספר המשיכות שאינו מוסכם, ואת סכומי הגניבה.

121. מסקנתי דומה לגב הטענות כי בנו של המתלון, בנימין, לא העיד. אין אמנם לשלול שבנימין יכול היה לתרום בידיעותיו על הפרשה, ואולם אין באי חקירתו מחדל, ולא ראיתי בכך פגיעה כלשהי בהגנת הנאשמת.

122. טענות שונות של ההגנה לגבי החקירה, כגון חילופי חוקרים, ניהול עימות בלתי מקצועי, נוכחות בתו של המתלון נעמי עמו בעת מסירת התלונה הראשונה, ושימוש שהחוקרים עשו בטבלה שמשפחת המתלון ערכה (אשר לא הוצגה ולא הוגשה כמוצג) - לא נמצאו על ידי כמחדלים שיש להם משקל במסלול קביעת האמת.

מספר המשיכות וסכום הגניבה

123. כאמור בפתיח, הנאשמת, בתשובתה לאישום, אישרה כי משכה חלק מהמשיכות שבטבלת כתב האישום, אך לא את כולן, ולפיכך יש לקבוע אילו מהמשיכות המיוחסות לה בוצעו על ידה.

124. רישומי המדויקים של המתלון בטבלאות ההוצאות, חסכנותו הקיצונית, ואופיו אליו התייחסתי בהרחבה, משכנעים כי הרישום שביצע הנו ראייה שמסקלה רב מאד. נתתי אמון מלא בגרסת המתלון,

על הסתפקותו במועט. גרסה זו נתמכה בעדויות רבות, כפי שפורט לעיל. לא סביר בעיני שהמתלון ביצע לעצמו משיכות בסכומים גבוהים, ויותר מכך, לא סביר כי המתלון ביצע משיכות גדולות שאותן שכח לרשום, ושאינו זוכר את נסיבותיהן. אפשרות כזו נשללת לאור תכונותיו.

125. מלבד הנאשמת, לא היה איש נוסף שנהנה מגישה לכרטיס האשראי של המתלון ולקוד הסודי שלו. לפיכך, שיטת האלימינציה מביאה למסקנה ברורה כי כל משיכה שלא בוצעה על ידי המתלון, בוצעה בהכרח ע"י הנאשמת.

126. הנאשמת, כאמור, אישרה כבר בשלבי החקירה הראשונים ביותר, כשעוד לא ידעה את היקף הראיות נגדה, לרבות את היקף צילומיה מושכת כסף, כי נהגה בדרך של שגרה למשוך משיכות למתלון, ולא התנערה מכך כלל. הנאשמת אישרה כי לאורך השנים עודכנה בקודים סודיים של המתלון, וכבר בחקירתה במשטרה אף ציינה כי הייתה מחליפה יחד עמו את הקוד הסודי כל חצי שנה במחשב (ת/18 ש' 78). לא ברורה לי לפיכך טענת ההגנה בסיכומיה, שהנאשמת לא ידעה קוד סודי שהוחלף מעת לעת, ויש לדחות טענה זו.

127. לאורך כל חקירתה המשטרית, הייתה גרסתה של הנאשמת כי ביצעה עבור המתלון משיכות רבות, והעבירה לו את כספי המשיכה. הנאשמת לא שללה גם בעדותה את האפשרות שהציגה בפניה התובעת, כי משכה (ברשות לדבריה) את כל המשיכות (עמ' 949 ש' 10, ו עמ' 950 ש' 1)

128. בסיכומי המאשימה, הובהר כי המאשימה מוחקת מטבלת המשיכות המיוחסות את ארבע המשיכות על סך 500 ₪ שמופיעות בטבלה, וזאת מחמת הספק, ולאור האפשרות שהמתלון, שנהג למשוך משיכות בסכום של 500 ₪, שכח לציין זאת בטבלאות ההוצאות - מדובר במשיכות מס' 40, 57, 60, ו 67 בטבלה המצורפת להכרעת הדין.

129. כאמור, מצלמות הכספומט תיעדו את הנאשמת מושכת כסף בתשע הזדמנויות.

130. טבלת כתב האישום נבנתה בתהליך שבו נבדקו כל המשיכות בשנות עבודתה של הנאשמת בתדפיסי החשבון של המתלון. משיכות של 500 ₪ ומטה לא נכללו כלל (אחרי הודעת המאשימה בסיכומיה על מחיקת ארבע משיכות בסך של 500 ₪ מהטבלה), ואילו משיכות אחרות נבדקו מול טבלאות ההוצאות של המתלון, ואם לא נרשמו שם - יוחסו לנאשמת. הליך זה מקובל עלי בכלל, ואולם יש לבדוק שמא נפלו בו טעויות. להלן בדיקה לגבי חלק מהמשיכות שאליהן מצאתי להתייחס בשל ספק שמתעורר לגביהן. משיכות אחרות, אינן מעוררות כל ספק כי נמשכו על ידי הנאשמת.

131. הצלבה נעשתה בין תדפיסי המשיכות, בהן מצוין סכום המשיכה, היום והשעה, לבין צילומי המשיכות **במצלמות הכספומט**. על פי הצלבות אלה, נמצא כי תשע המשיכות שהנאשמת ביצעה ותועדה מבצעת, הן משיכות מס' 54, 56, 58, 59, 62, 65, 66, 68, ו-70, שמסתכמות בסכום כולל של 19,500 ₪. שמתו לבי לכך ששתיים מהמשיכות הנ"ל **משיכה מס' 62 ע"ס 3000 ₪, ומשיכה מס' 65 ע"ס 2500 ₪**, מופיעות בתדפיסים לא ביום בו צולמה הנאשמת מושכת כסף, אלא ביום למחרת. בשני המקרים, הנאשמת צולמה מושכת כסף ביום א' בשבוע, ואילו תדפיס הבנק דיווח על משיכת בנקט רק ביום שלאחר מכן - ביום ב' בשבוע. ב"כ הנאשמת לא טענה כל טענה לגבי אי התאמה זו, ומצאתי כי ככל הנראה מדובר בעיכוב כלשהו בדיווחים בתדפיסי הבנק. אין לי ספק כי המתלונן, אשר לא רשם משיכות גבוהות אלה, לא ביצע אותן. ניתן היה להבחין כי תדפיסי הבנק לאותם ימים היו מסוג שונה מאשר רוב התדפיסים, ללא ציון שעת המשיכה בפועל. שוכנעתי כי צילומי הנאשמת, בשני המקרים יום לפני שהמשיכה עודכנה בתדפיס, אכן תיעדו אותה מושכת כסף מחשבון הבנק של המתלונן כפי שמיוחס לה. אשר על כן, אני קובעת שהנאשמת משכה את המשיכות המסומנות במספרים 62, ו-65.

132. אתייחס כעת **לטענה שמצאתי מוצדקת**, ואשר מכוונת למשיכה מס' 7 בטבלה, ע"ס 1500 ₪ מיום 2.7.09. בדיקה מצביעה על כך שהמתלונן ציין בטבלת ההוצאות של אותו יום את המילים "ISRA 1500", והוא אף אישר בעדותו (מיום 3.6.18, ש' 110 ואילך). המסקנה היא כי המאשימה שגתה וכי ייחוס המשיכה לנאשמת אינו מוצדק. יחד עם זאת ראוי לציין, שהרישום של המתלונן נמצא מדויק, וכי השגגה איננה שלו, אלא של גורמי החקירה או של המאשימה. מכל מקום - סכום זה יימחק, שעה ששוכנעתי כי לא נגנב.

133. טענה מוצדקת נוספת, הנה לגבי משיכה מס' 4, מיום 29.3.09, ע"ס 1500 ₪, שהיה יום ראשון בשבוע. אמנם ברישומי המתלונן בטבלת ההוצאות אין רישום על משיכה ביום 29.3.09, אך קיים רישום על סכום זה של 1500 ₪, יומיים לפני כן, ביום שישי 27.3.09. בתדפיס הבנק לא מופיעה משיכה מיום 27.3.09, אלא רק מיום 29.3.09, ושוכנעתי כי מקור הפער ברישום הוא בכך שמשיכה המתבצעת ביום שישי, אולי אחרי כניסת שבת, מתעדכנת במערכת רק ביום ראשון של השבוע. גם משיכה זו תימחק, כי שוכנעתי כי המתלונן, ולא הנאשמת, משך את הכסף. גם כאן - המסקנה אינה פוגמת באמינות רישומי המתלונן, אלא מבוססת על עיבוד נתונים שהביא לשגגה בתום לב.

134. כעת אתייחס לטענות החוזרות על עצמן לגבי מספר משיכות -

נטען, לגבי משיכות שמספרן 2, 3, 5, 6 ו-13, כי בוצעו, על פי הרישומים, מכספומט בסניף 411 של בנק הפועלים, ואולם ההגנה טענה כי אין לבנק הפועלים סניף שמספרו 411, וכי הדבר לא נבדק במחדל חקירתי. כאסמכתא לטענתה, כי אין סניף שמספרו 411, הפנתה ההגנה להחלטה בתיק תביעה קטנה של ביהמ"ש באילת, ת"ק 33890-01-16, יצחק נ' בנק הפועלים, שם צוין בהחלטה 6.11.16, כי אין לבנק הפועלים סניף שמספרו 411. לא ראיתי בטענה כדי לעורר ספק בכך שהמשיכות, ארבע מתוכן על סך 4000 ש", ואחת ע"ס של 1500 ₪, לא בוצעו על ידי המתלונן. אמנם לא הובהר בראיות המאשימה באיזה כספומט פיזית בוצעו כל חמש המשיכות, אך **בדיקה פשוטה בגוגל, בה נרשם "כספומט 411", הביאה את התוצאה הראשית: "בנק הפועלים**

בטבריה, וזאת כשמוסכם שהנאשמת עבדה בהדרכת משתקמים גם בטבריה. מצאתי כי אין לתת משקל לדברים שנאמרו בהחלטה של בימ"ש השלום באילת, בנסיבות לא ברורות, אשר לא מחייבות או מנחות בהליך זה, ולא ראיתי ספק לגבי אותן חמש משיכות.

135. טענה נוספת, שנטענה לגבי משיכות שמספרן 1, 11, 12, 17, ו- 20, צינה כי באותם ימים, או בימים קרובים, ציין המתלון בטבלאות ההוצאות את המילה ISRA, לא ציין סכום, ולכן מתעורר ספק שמא ביצע את המשיכות, שכח לרשום את הסכום, ולכן משיכות אלה יוחסו בשגגה לנאשמת. עברתי על הרישומים הרלוונטיים למשיכות, ולא מצאתי את הטענות כמעוררות ספק. המתלון העיד כי הרישום ISRA, נועד לבטא לא רק משיכות, אלא גם תשלומים בכרטיס אשראי, והדבר נראה במפורט ברישומים, והוסבר בעדותו.

136. כתב האישום ציין כי במקרה יחיד, שמועדו אינו ידוע, ביקש המתלון מהנאשמת למשוך לו כסף לקניית דולרים, ואולם לא הובהר אם הסכום, היחידי שנמשך ברשות והועבר למתלון, הופחת מטבלת המשיכה. ראיתי אפוא, להפחית מכספי הגניבה סך של 4000 ₪ - מחמת הספק מסיבה זו.

137. יתר טענות ההגנה, לגבי המשיכות השונות, לא עוררו בי ספק ספציפי, וראיתי לקבוע כי יש להסתמך על הרישומים של המתלון לגביהן, חרף קיומה של אפשרות ערטילאית שנפלו שגיאות נדירות ברישומי המדויקים.

138. כזו היא מסקנתי, לדוגמא, לגבי טענות ההגנה על משיכה ע"ס 1000 ₪, מיום 12.8.10, אשר על פי התדפיסים בוצעה בסניף הבנק בקצרין בשעה 09.30. נטען כי באתו יום המתלון ביצע רכישות בכרטיס אשראי (רשום בטבלת ההוצאות שקנה בסכומים קטנים ב ISRA), ובסיכומי ההגנה נטען שאין הגיון שהכרטיס ינוע בין המתלון לנאשמת, ויאפשר לה לבצע משיכה בכרטיס. העדפתי, לגבי יום זה, להסתמך על היעדר ציון משיכת המזומן על ידי המתלון, שכן ברישומיה של הנאשמת מאותו יום מתועד כי שהתה יחד עם המתלון לשעות הבוקר, הלכה איתו לקנות תרופות, ובהמשך לביתו. אין לי ספק כי הייתה לנאשמת שעת כושר לקבל לידיה את כרטיס הכספומט, ולבצע משיכה בשעה 09.30, וכי אילו היה המתלון מושך את הסכום, היה רושם זאת.

139. לסיכום - טבלת המשיכות המיוחסת לנאשמת מסתכמת כדי 145,000 ₪ של כספי הגניבה. סיכומי הנאשמת מפנים לכך שהסכום שבכתב האישום שגוי (שם צויין סכום של 146,000 ₪), ובנקודה זו מצאתי להסתפק באיתור הטעות ובתיקונה.

140. תשע מתוך המשיכות צולמו במצלמות הבנק ומדובר בראייה חותכת שהנאשמת אינה מתנערת ממנה.

141. לאור טענת הנאשמת כי אכן ביצעה משיכות רבות בחשבונו של המתלון, לאור טענתו העקבית והאמינה

של המתלונן כי לא משך סכומים גבוהים וכי רשם כל משיכה - מצאתי כי הנאשמת אכן משכה את כל המשיכות שבטבלת כתב האישום, זולת שתי המשיכות אשר ראיתי כי יוחסו לה בשגגה, זולת המשיכות ע"ס 500 ₪ אשר המאשימה ויתרה על ייחוסן מחמת הספק, ותוך הפחתה של 4000 ₪ נוספים בשל הספק לגבי המשיכה המאושרת.

142. **אני קובעת כי הנאשמת משכה 63 משיכות, בסכום כולל של 136.000 ₪.**

גניבה בידי עובד

143. למתלונן מיוחסת עבירת גניבה בידי עובד על פי סעיף 391 לחוק העונשין קובע כי:

"עובד הגונב דבר שהוא נכס מעבידו...דינו - מאסר שבע שנים".

אין מחלוקת כי מי שהעסיק את הנאשמת, בטיפולו במתלונן ובמשתקמים אחרים, הייתה חברת "דרך הלב". החברה שילמה את משכורתה של הנאשמת ואילו הנאשמת חבה לחברה חובות ציות למסגרת העבודה, בכלל זה דיווח לממונים, מילוי טפסים וכד'.

144. אין מחלוקת כי המתלונן לא שילם לנאשמת את שכרה. לא הוברר אם שילם סכום כלשהו עבור סל השיקום, ואין לשלול כי השירות, שאושר על ידי משרד הבריאות, מומן מהקופה הציבורית של הרווחה, או של הבריאות, ואולי גם מתוך ביטוח הבריאות של המתלונן.

145. הנאשמת טענה כבר בפתח משפטה, במסגרת טענותיה המקדמיות, כי הסעיף המחמיר שיוחס לה נוגד את כללי הצדק, כי המתלונן לא היה מעבידה, וכי לכן לא ניתן לייחס לה גניבה ממעביד. הנאשמת טענה עוד כי היא הופלתה לעומת מקרים אחרים דומים בהם יוחסה לנאשמים, לדבריה, בנסיבות דומות, עבירה קלה יותר, וביקשה למחוק את כתב האישום מחמת פגיעה בצדק, או לחלופין להורות על תיקונו, לכדי אישום בעבירת "גניבה סתם" ולא "גניבה בידי עובד".

146. בהחלטה מיום 26.10.17 (עמ' 8) נדחתה הטענה כי יש למחוק או לתקן את כתב האישום כמבוקש, בנימוק כי האישום בעבירת גניבה בידי עובד אינו מנוגד לכללי הצדק, וכי מדובר בסוגיה אשר תוכרע על סמך ראיות ועובדות שיוצגו, ועל סמך טיעונים משפטיים.

147. ב"כ המאשימה מבקשת להרשיע בעבירה המיוחסת. נטען כי המונחים "עובד" ו"מעביד" נבדקים במשפט הפלילי בהקשר שונה מזה בו הם נבדקים בדיני העבודה, וכי הבחינה הנכונה היא בחינה תכליתית, שבראשה שאלת הפרת האמון.

148. ב"כ הנאשמת טענו גם בסיכומיהן, כי הנאשמת לא שלחה ידה בנכס של מעבידה, חברת "דרך הלב",

אף לא פגעה במוניטין של החברה או בשמה הטוב, בהיותה עובדת טובה, שעזבה את עבודתה בניגוד לרצונם של המעסיקים להמשיך ולהעסיקה. נטען כי השרות שהמתלונן קיבל מ"דרך הלב", מהנאשמת ומאחרים, דומה לטיפול שמוענק לפציינט על ידי אחות וותיקה בצוות המרפאה הקבוע שלו. במקרה כזה, נטען, גם אם האחות מגיעה לביתו של המטופל, ברי כי אין התקיימות של יחסי עובד מעביד. סיכומי הנאשמת הפנו למקרה אחד ויחיד, ת"פ 2371/04, מ"י נ' זלבאני, כתמיכה לטענה שהנאשמת הופלתה לעומת אחרים באכיפה בררנית.

149. מצאתי, לאור מה שהוכח לגבי יחסיהם של הצדדים, ובשים לב לטיעונים ולפסיקה אליה הפנתה המאשימה, כי דעתי כדעתה, כי מעשי הנאשמת מהווים "גניבה בידי עובד" כנטען, וכי המשפט הפלילי מחייב פרשנות שונה מהפרשנות של דיני העבודה למושגים "עובד" ו"מעביד".

150. עבירת גניבה בידי עובד נועדה בראש וראשונה למנוע הפרת אמון של העובד, שניתן בו עקב מילוי תפקידו, ושמאפשר לו גישה לרכוש, אשר אלמלא התפקיד אותו הוא מבצע בעבודתו, לא היה חפשי לגשת אליו ולא יכול היה לגנוב ממנו. הפרשנות הסבירה והתכליתית מובילה לכך ש"מעביד", לצורך הסעיף, הנו אותו אדם אשר בינו לבין העובד מתקיימים אותם יחסי אמון מיוחדים.

151. ערך נוסף מרכזי המוגן בעבירה, הנו הצורך הפרקטי להגן על רכוש שחשוף בפני העובד, בשל תפקידו, ועקב האמון שניתן לו, וגם במבחן זה, ראוי לקבוע כי "מעביד" הינו מי שרכושו בפועל נגיש בשל נסיבות העבודה והתפקיד.

152. אמנם קיימים ערכים נוספים, רחבים יותר, אשר עבירת גניבה בידי עובד מגינה גם עליהם, שהנם אמון כללי בנותני שירותים ובמעסיקים, אשר עסקיהם, שמם הטוב והמוניטין שלהם נפגעים בעקבות פרשות מעילה וגניבה של עובדיהם. במבחן זה, "מעסיק" הנו מי שבפועל משלם את משכורתו של עובד, ושהעובד נכלל אל שורות כוח האדם שלו, אך תכלית זו הנה תכלית משנית לתכליות המרכזיות של הגנה על רכוש ועל האמון בין הצדדים.

153. המבחן המרכזי הוא אופי התפקיד ומידתם של יחסי האמון בין הצדדים. הנאשמת עבדה בביתו של המתלונן, שם הייתה בת בית, ובמשך שנים, במסגרת עבודתה, קנתה תפקיד מרכזי בעולמו. עקב מגבלותיו, היה המתלונן תלוי בה, העריך אותה וחיבב אותה. חרף סגירותו החברתית, נתן המתלונן בנאשמת אמון בלתי מסוייג, שנוצל על ידה בגישה, ללא רשותו וללא כל חשד מצדו, לחשבונות הבנק שלו, לכרטיס המשיכה שלו ולקוד הסודי, וזאת בניגוד לאופיו של המתלונן אשר קידש חיסכון, ואשר גילה גישה חרדתית קיצונית לבזבז כספים. הגניבות נעשו תוך הפרת אמון קשה, אותה הגדיר המתלונן כבגידה, ולא פחות. הנאשמת הפרה אמנם גם את אמונה של חברת "דרך הלב", אבל הרכוש שבו שלחה יד הוא רכוש המתלונן, והאמון שנפגע באופן הקשה יותר, הוא אמונו בה.

154. מערכת היחסים אינה דומה למערכת היחסים שאלה השוותה ההגנה, של מטופל עם אחות ותיקה שמגיעה לביקורים ביתיים, כי על פניו, אין ביחסים אלה עם אחות של מרפאה, משום מתן אמון מוחלט בענייני כספים ובעניינים אישיים. מפני אחות כזו, היה הפציינט אמור לשמור מרחק, ולא לחשוף את ענייניו הכספיים הסודיים, כמו קוד סודי לכרטיס חיוב. בוודאי שלא למסור את הכרטיס לאותה אחות. הפרת האמון שמקרה של אחות בטיפול שבועי, היא ברמה פחותה באופן ניכר, מזו של מטפלת קבועה שהיא בת בית.

155. לעומת זאת, מצאתי כי אין להבדיל בין יחסיהם של המתלונן לנאשמת, ליחסים שהיו נרקמים בין אדם מוגבל כמותו לבין מטפלת פרטית בשכר, אשר משכורתה הייתה משולמת מכיס המטופל, ואשר לא היה ספק כי היא "עובדת" והוא "מעביד". אמנם קיים הבדל במישור הניהולי, ובמקרה של מטפלת פרטית, הייתה למטופל מרות מוגברת על המטפלת המועסקת, אבל ההבדלים אינם העיקרי, ואילו קווי הדמיון, ביחסי האמון, בסוג הטיפול, ובמידת המעילה באמון, הם מרכזיים וברורים.

156. בע"פ (י-ם) 36347-12-10 חילבי נ' מדינת ישראל (מיום 17.3.11) דחה ביהמ"ש המחוזי את ערעורו של מטפל בקשישים, אשר עבד בביתו של המטופלים מטעם חברת כוח אדם, גנב מהם רכוש במהלך עבודתו, והורשע בבית משפט השלום בגניבה בידי עובד, למרות שהמעסיק הרשמי היה חברת כוח האדם. ביהמ"ש המחוזי נימק את החלטתו לדחות את הערעור, וסקר את הפסיקה הרלוונטית כדלקמן:

"באשר להרשעה, בדין מצא בית משפט קמא כי יש להרשיע את המערער בגניבה בידי עובד. סעיף 391 לחוק העונשין קובע כי "עובד הגונב דבר שהוא נכס מעבידו...דינו - מאסר שבע שנים". החוק איננו קובע מיהו "עובד" לצורך עבירה זו. יחד עם זאת נקבע בפסיקה כי "...המבחינים לקביעת יחסי עובד-מעביד בדיני העונשין עשויים, לעיתים, להיות שונים מאלה המקובלים בדיני העבודה" וכי "בכגון דא אופי התפקיד הוא המבחן המכריע" (ע"פ 288/81 קישלס נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 617). עוד צוין כי "עובד" אינו חייב להיות מי שמקבל שכר ממעבידו, והמבחן החל הוא האם בנסיבות העניין חב הנאשם לבעל הנכס 'חובת נאמנות' של עובד למעביד (ע"פ 334/72 פוקס נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(2) 241, י. קדמי, על הדין בפלילים, חלק שני, בע' 700, וראה גם ע"פ 624/81 וינטראוב נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(4) 376). נקבע גם כי אדם הממלא תפקיד אצל אדם אחר ולפי הנחיותיו, עשוי להיות "עובדו" לצורך דיני העונשין, גם אם שכרו משולם ע"י גורם אחר (ראה ע"פ לממשלה 328/61 טבנקין נ' היועץ המשפטי, פ"ד יז 788, כן ראה ענין קישלס לעיל). בענייננו, אף שהמערער קיבל את שכרו מחברות סיעוד, עבד המערער בביתם של המתלוננים, פעל על פי הנחיותיהם, וחב להם חובת נאמנות. לפיכך, צדק בית משפט קמא בקובעו כי יש לראות את המערער כ"עובד" לצורך עבירה זו."

פסק הדין בעניין חילבי שלעיל, דומה במהותו לנסיבות שכאן, ויפה להן. פסק דין זה של בית המשפט המחוזי התייחס בהרחבה להלכות ביהמ"ש העליון לגבי הפרשנות שיש לתת למושגים "עובד" ומעביד" במשפט הפלילי, ומצאתי להסתפק באמור שם לעניין זה.

157. עוד ניתן להפנות להכרעת הדין בת"פ (תל אביב יפו) 27549-02-14 מ"י נ' ירון לבין, שם הורשע

בעבירת גניבה בידי עובד, מנהל כספים, אשר גנב כספי חברה (אותם תירץ כבונוס), למרות שרשמית היה עובדה של חברה אחרת, שהעסיקה אותו והייתה זו ששילמה את שכרו.

158. ניתן גם להקיש מהחלטות שניתנו בבית המשפט העליון לגבי פרשנות המושג "עובד ציבור" לגבי עבירות של שוחד ושימוש לרעה בכוח המשרה, **מדנ"פ דנפ 10987/07 מדינת ישראל נ' ברק כהן, 02.03.2009**) שם נקבע בדעת רוב, בהרכב של תשעה שופטים, כי אין להבחין, לצורך עבירות אלה, המגינות על טוהר המנהל הציבורי, בין עובד שמעסיקתו היא המדינה, לבין מי שמבצע את אותו תפקיד בשירותיו של תאגיד פרטי שהמדינה שכרה את שירותיו. הדברים נאמרו בעניינו של מאבטח מטעם חברת אבטחה פרטית, אשר נהג לקבל תשלומים עבור מעבר בעמדה ביטחונית בה הוצב. הדברים יפים לענייננו.

159. ההפניה היחידה של ההגנה, לת"פ 2371/04 **מדינת ישראל נ' זלבאני נאיל (1.5.06)** אין בה להשפיע בסוגיה שכאן. מדובר שם בהחלטת המאשימה, להבדיל מקביעה שיפוטית, להמיר את האישום, בגין גניבת המחאה בודדת ממשרדי מועצה, לעבירת "גניבה סתם", במקום "גניבה בידי עובד". הנימוק שהושמע היה כי מדובר בעובד קבלן, אשר לא גנב ממעסיקו. לנימוק של המאשימה באותו עניין, יש אמנם רלוונטיות לענייננו, ואולם, שעה שאין בפנינו כל מידע על מערך הראיות באותו תיק, על יחסי האמון שהיו, ועל שיקולי המאשימה שם, לא ניתן לתת לאותה גישה של התביעה באותו מקרה אחר משקל. על פניו, ממקרא פסק הדין, מדובר בנתונים ובנסיבות שונים לחלוטין מאלה שכאן, בעיקר בממד של יחסי אמון, חובת נאמנות והיקף המעילה באמון.

160. הנאשמת הפנתה לכך שבחקירותיה הוזהרה בשורת עבירות, בהן "גניבה סתם" אך לא הוזהרה כחשודה בעבירת גניבה בידי עובד, אך לא ראיתי לתת לכך משקל. התרשמתי כי בפועל, הגנתה של הנאשמת לא נפגעה מכך שיוחסה לה עבירה שונה מאלה שבהן הוחשדה. אין חובה כי מראש תתגבש עמדה סופית, כבר בשלבי החקירה, לגבי העבירות המתהוות בפרשה פלילית. ניסוח כתב אישום, לרבות ייחוס עבירות מתאימות בחוק העונשין, הנן פרוגרסיביות של המאשימה, ויש לה ככלל זכות להפעיל את שיקול דעתה, בשלבים מאוחרים לחקירה, ואפילו אחרי שנערך שימוע, ובלבד שלא נעשית פגיעה בזכויות של חשוד להתגונן. כאן שוכנעתי כי זכויות אלה לא נפגעו.

161. אציין כי גם אילולא שוכנעתי כי מעשיה של הנאשמת עונים על עבירת גניבה בידי עובד, הרי שלא היה בכך להביא למסקנה כי יש להסתפק בהרשעה ב"גניבה סתם" ונכון היה לשקול להרשיעה בעבירת גניבה בידי מורשה, אשר העונש לצדה זהה לעונש שלצד גניבה בידי עובד. משמצאתי כי מתקיימת עבירת גניבה ע"י עובד, הערה זו נשארת בשולי הדברים.

לסיכום, מששוכנעתי, כאמור, כי הנאשמת גנבה מהמתלון כספים, בביצוע משיכות מזומן בכרטיס חיוב מחשבון הבנק שלו, ללא רשותו, במקרים רבים - אני מרשיעה אותה בעבירת גניבה בידי עובד כמיוחס לה כתב האישום.

נספח להכרעת הדין - טבלת המשיכות

מס'	תאריך	סכום המשיכה
1	03/05/2007	₪1,500
2	18/12/2008	₪4,000
3	11/03/2009	₪4,000
4	29/03/2009	₪1,500
5	18/05/2009	₪4,000
6	09/06/2009	₪4,000
7	02/07/2009	₪1,500
8	08/07/2009	₪4,000
9	09/08/2009	₪4,000
10	31/08/2009	₪2,500
11	08/10/2009	₪4,000
12	12/11/2009	₪4,000
13	03/12/2009	₪4,000
14	11/03/2010	₪1,000
15	25/03/2010	₪1,500
16	02/04/2010	₪2,000
17	08/07/2010	₪2,000
18	12/08/2010	₪1,000
19	02/09/2010	₪1,000
20	04/10/2010	₪1,500
21	25/11/2010	₪2,000
22	13/12/2010	₪3,000
23	23/12/2010	₪2,000
24	30/12/2010	₪1,000
25	10/02/2011	₪2,000
26	14/03/2011	₪2,500
27	11/04/2011	₪1,000
28	26/04/2011	₪2,500
29	08/05/2011	₪2,000
30	16/05/2011	₪1,500
31	23/06/2011	₪2,000
32	31/08/2011	₪2,000
33	21/12/2011	₪2,000

₪2,000	03/01/2012	34
₪2,000	04/01/2012	35
₪4,000	06/02/2012	36
₪4,000	05/03/2012	37
₪1,000	03/04/2012	38
₪1,000	03/04/2012	39
₪500	22/04/2012	40
₪4,000	07/05/2012	41
₪1,000	28/06/2012	42
₪2,500	02/08/2012	43
₪3,000	31/08/2012	44
₪2,000	03/09/2012	45
₪2,000	30/10/2012	46
₪1,000	28/11/2012	47
₪1,000	28/11/2012	48
₪1,500	13/12/2012	49
₪1,000	31/12/2012	50
₪1,500	14/01/2013	51
₪1,500	11/02/2013	52
₪1,500	05/03/2013	53
₪2,000	24/03/2013	54
₪1,500	24/04/2013	55
₪1,500	02/05/2013	56
₪500	31/05/2013	57
₪1,000	05/06/2013	58
₪1,000	12/06/2013	59
₪500	21/06/2013	60
₪2,000	23/06/2013	61
₪3,000	29/07/2013	62
₪2,000	01/08/2013	63
₪1,500	02/09/2013	64
₪2,000	07/10/2013	65
₪2,000	03/11/2013	66
₪500	29/12/2013	67
₪3,000	05/01/2014	68
₪500	03/02/2014	69
4000	06/04/2014	70

₪145,000

סה"כ

ניתנה והודעה ביום כ"ח בסיוון תשפ"ב, 27/06/2022 במעמד הנוכחים.

נחתמה היום, ב' חשוון תשפ"ג, 27 אוקטובר 2022

חתימה